

Όσο με θάβουνε, εγώ θα φυτρώνω

1925 - 2015

χρόνια

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΜΑΣ

Μηνιαία ηλεκτρονική έκδοση του Πανελληνίου Σωματείου Θεάτρου Σκιών
Περίοδος Γ' Τεύχος 90 Μάιος 2015

ΔΥΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

• 19ο Αθηναϊκό Φεστιβάλ
Καραγκιόζη λόφου Στρέφη.
Από 15 μέχρι 19 Ιούνη.
Αφιέρωμα στον Σάκη Λέντερη

• 4ο Φεστιβάλ Ν. Ιωνίας.
Από 22 μέχρι 26 Ιούνη.
Αφιέρωμα στον Χαρίλαο Πετρόπουλο

«Έφυγε»
ο Γιώργος Μαμάης

«Έφυγε»

Ο Γιώργος Μαμάης

Έφυγε ο καλλιτέχνης του Θεάτρου Σκιών Γιώργος Μαμάης. Η κηδεία του έγινε την Παρασκευή, στις 11 π.μ., στο νεκροταφείο των Αγίων Αναργύρων.

Ο Γιώργος Μαμάης γεννήθηκε στις 14 Νοέμβρη 1933, στην Αθήνα, από οικογένεια προσφύγων. Η ανάγκη τον έσπρωξε, από νωρίς, στη βιοπάλη, δουλεύοντας ως τσαγκάρης. Το Δεκέμβρη του 1944, στα 11

του χρόνια, τυχαία συναντά τη μεγαλειώδη πορεία του ΕΑΜ, συνεπαίρνεται και την ακολουθιά. Την περίοδο της χούντας, βοήθησε ιδιαίτερα με τη δημιουργία καλουπιών για εκτύπωση προπαγανδιστικού υλικού, ενάντια στη χούντα, ενώ συνέβαλε, επίσης, στη λειτουργία του παράνομου πολυγράφου του Κόμματος. Για αυτή του τη δράση, φυλακίστηκε. Η μεγάλη αγάπη της ζωής του ήταν ο Καραγκιόζης, όπως άλλωστε είχε πει και σε συνέντευξή του στο «Ριζοσπάστη»: «Ο Καραγκιόζης είναι ένας διαχρονικός ήρωας, που εκφράζει τις αγωνίες του λαού. Ο Χατζατζάρης είναι ο γλείφτης, ο μαρτυριάρης, ο "γίες μεν", που έχει την ψευδαίσθηση ότι γλείφοντας τον αφέντη, τον πρωθυπουργό, το βασιλιά, θα περάσει καλά. Στο τέλος, τρώνε ξύλο και οι δυο, αλλά τουλάχιστον ο Καραγκιόζης έχει το κεφάλι ψηλά, γιατί δεν προσκύνησε. Τα μηνύματά του παραμένουν επίκαιρα».

Το Γραφείο Τύπου της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. εξέδωσε την ακόλουθη ανακοίνωση, για το θάνατο του Γιώργου Μαμάη:

«Ο Γιώργος Μαμάης, ένας σπουδαίος καλλιτέχνης του Θεάτρου Σκιών, "ένας φιλοσοφημένος λάτρης της λαϊκής παράδοσης", όπως τον αποκαλούσαν οι συνάδελφοί του, δεν είναι πια ανάμεσά μας. "Έφυγε", χτες, για το μεγάλο, χωρίς επιστροφή, ταξίδι. Αγωνιστής,

Ο Γιώργος Μαμάης, σε κινητοποίηση των καλλιτεχνών, το 2008. Τον Καραγκιόζη, που φαίνεται στη φωτογραφία, τον είχε φτιάξει, με αφορμή τη «δίκη», που είχε πραγματοποιηθεί στην πλατεία Συντάγματος, ενάντια στην ιμπεριαλιστική επέμβαση του ΝΑΤΟ, στη Γιουγκοσλαβία

ΕΚΔΟΤΗΣ: Πάνος Β. Καπετανίδης Τηλέφωνο: 210 46 16 664

πάλευε σε όλη του τη ζωή, όρθιος, με τη φυσική του παρουσία, στους αγώνες του λαού, μέσα από τις γραμμές του Κ.Κ.Ε. και με την τέχνη του.

Συντρόφευε, με τις παραστάσεις του Καραγκιόζη και τις ταχυδακτυλουργικές, τα παιδιά των εργαζομένων, προσφέροντάς τους, απλόχερα, την αισθητική απόλαυση. Αλησμόνητη θα μείνει η μεγάλη προσφορά του στην Κ.Ν.Ε., με τη δημιουργική του παρουσία, στα Φεστιβάλ της και τις άλλες εκδηλώσεις της για τα παιδιά. Ήταν, πάντα, δίπλα στους συναδέλφους του, στηρίζοντας τις προσπάθειές τους και συμμετέχοντας στις αποθεώσεις του Καραγκιόζη, σε παραστάσεις, τηλεοπτικά αφιερώματα και ταινίες. Το 2011, για την προσφορά του στην τέχνη του Θεάτρου Σκιών, τιμήθηκε από το Πανελλήνιο Σωματείο Θεάτρου Σκιών.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας εκφράζει τα θερμά του συλλυπητήρια, στην οικογένειά του. Ο Γιώργος Μαμάης θα μείνει ζωντανός, για πάντα, στις καρδιές μας».

(Από τον «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ»)

ΔΥΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Την πραγματοποίηση του «19ου Αθηναϊκού Φεστιβάλ Καραγκιόζη λόφου Στρέφη» και του «4ου Φεστιβάλ Θεάτρου Σκιών Νέας Ιωνίας» αποφάσισαν το Διοικητικό και το Καλλιτεχνικό Συμβούλιο του Σωματείου μας.

Το «19ο Αθηναϊκό Φεστιβάλ Καραγκιόζη λόφου Στρέφη» θα πραγματοποιηθεί από την Δευτέρα 15 Ιουνίου, μέχρι την Παρασκευή 19 Ιουνίου 2015. Θα είναι αφιερωμένο στον αείμνηστο καραγκιοζοπαίχτη Σάκη Λέντερη.

Το «4ο Φεστιβάλ Ν. Ιωνίας» θα πραγματοποιηθεί από την Δευτέρα 22 Ιουνίου, μέχρι την Παρασκευή 26 Ιουνίου 2015. Θα είναι αφιερωμένο στον αείμνηστο μεταρρυθμιστή-καραγκιοζοπαίχτη Χαρίλαο Πετρόπουλο.

Και φέτος, μια παράσταση, κάθε ημέρα του Φεστιβάλ, από έναν επαγγελματία ή ερασιτέχνη καραγκιοζοπαίχτη.

Ο κάθε καλλιτέχνης θα στήσει τη δική του σκηνή και ηχητική κάλυψη (μόνο για το λόφο Στρέφη). Θα παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη παράσταση, διάρκειας από 60 έως 90 λεπτά, με ενδιαμέσο (αν επιθυμεί) διάλειμμα.

Μόνο στο Φεστιβάλ Ν. Ιωνίας, θα υπάρχει εξέδρα και ηχητική κάλυψη.

Απαραίτητη προϋπόθεση για τους ερασιτέχνες καραγκιοζοπαίχτες να έχουν ηλικία 15 ετών.

Όσοι επιθυμούν να πάρουν μέρος στα Φεστιβάλ, πρέπει να απευθύνονται στον Πρόεδρο, κ. Πάνο Καπετανίδη, ή στον Καλλιτεχνικό Διευθυντή της Εθνικής Σκηνής Θεάτρου Σκιών, κ. Ηλία Καρελλά, μέχρι την Πέμπτη 14 Μαΐου 2015.

Η τελική επιλογή θα γίνει, πάλι, από κοινή συνεδρίαση των δύο οργάνων του Σωματείου.

Στα κριτήρια επιλογής, θα παίζει ρόλο η χρονική απόσταση από προηγούμενη παρουσίαση του ενδιαφερομένου στο αντίστοιχο Φεστιβάλ και, για τους ερασιτέχνες, η ικανότητά τους να κρατήσουν μόνοι τους μια ολοκληρωμένη παράσταση.

Η συμμετοχή όλων θα είναι ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΗΣ.

Γιώργος Μαμάης

του Σωκράτη Κοτσορέ

Τον Γιώργο Μαμάη τον γνώρισα, το 1998, στο "Σπίτι του Λαού", στον Περισσό, σε μία παράστασή του, εκεί. Μαζί του, στην παράσταση, ήταν και ο νεαρός, τότε, καραγκιοζοπαίχτης Ηλίας Καρελλάς, για παρέα και βοήθεια. Έπαιξε το έργο «Ο Γάμος του Μπαρμπαγιώργου». Πριν από την παράσταση, έκανε τα καθιερωμένα μαγικά κόλπα.

Ήταν «ένας άνθρωπος, ένας θίασος». Συνδύαζε πολλά: έπαιζε Καραγκιόζη, ντυνόταν κλόουν και έκανε μαγικά κόλπα. Γεννημένος το 1933, στην Αθήνα, όπως μου είχε πει ο ίδιος.

Σε μικρή ηλικία, είδε παραστάσεις, στη γειτονιά του, από παλιούς καραγκιοζοπαίχτες, όπως ο Κόττας και ο Μανωλόπουλος. Θυμόταν, καθαρά, πολλές λεπτομέρειες από τα έργα που παρακολουθούσε, κάποια από τα οποία ήταν ο

«Στρατηγός Βελισάριος» και ο «Ηρώας των Αγράφων Κατσαντώνης».

Από πολύ μικρή ηλικία, έχασε τον πατέρα του και βγήκε και ο ίδιος στο μεροκάματο. Έκανε πολλές δουλειές, για να επιβιώσει, όπως και εκείνη του τσαγκάρη, που την ασκούσε μέχρι και τα τελευταία χρόνια. Όλοι θυμόμαστε το τσαγκάρικό του, στη Λεωφόρο Αλεξάνδρας, στον αριθμό 33, όπου δούλευε, επιδιόρθωνε παπούτσια, δημιουργούσε φιγούρες και δεχόταν τις επισκέψεις πολλών φίλων και συναδέλφων του.

Ήταν χείμαρρος έμπνευσης, πολύ θετικός στην κουβέντα και, πάντοτε, κάτι είχε να πει για τον καθένα μας (είτε θετικό, είτε αρνητικό). Ήταν ενεργό μέλος του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών, ήταν γραμματέας του για πολλά χρόνια και είχε συμμετάσχει και στην τηλεοπτική εκπομπή του Σωματείου «Και μιλάει και λαλάει», ενσαρκώνοντας, εκεί, και το ρόλο του ξυπόλητου καμπούρη.

Είχε δώσει εξετάσεις, το 1987, ενεκρίθη ως καραγκιοζοπαίχτης και από τότε άρχισε να ασχολείται, πιο ενεργά, με το Θέατρο Σκιών. Ήταν ενεργό μέλος του Κ.Κ.Ε. και συμμετείχε, πάντα, στα φεστιβάλ της

Κ.Ν.Ε., τόσο με τις παραδοσιακές παραστάσεις, όσο και με νέες πρωτότυπες δικές του ή άλλων, με θέματα για τη νεολαία και τα προβλήματα, που βασανίζουν τον κόσμο. Το καλοκαίρι του 2000 κατέβηκε στην Ικαρία, όπου έδωσε σειρά παραστάσεων με το Δήμο. Είχε συναντηθεί, τότε, με τον επίσης αριστερό καλλιτέχνη, Μάρκο Ζαρίκο, ο οποίος προλόγισε και τις παραστάσεις του Μαμάη. Εκείνη τη χρονιά, με προέτρεψε να ξεκινήσω να παίζω και εγώ επαγγελματικά και έτσι έδωσα τις πρώτες μου παραστάσεις, ως ερασιτέχνης αρχικά και αργότερα ως επαγγελματίας. Σε εκείνες τις παραστάσεις μου, έκανε και το βοηθό. Δεν είχε πρόβλημα, στην ηλικία του, να βοηθήσει, τότε, ένα δεκαπεντάχρονο.

Από εκεί και πέρα, είχαμε συνεργαστεί και σε άλλες παραστάσεις, σε διάφορες εκδηλώσεις. Περιέγραφε, με γλαφυρό τρόπο, διάφορες ιστορίες, που είχαν συμβεί στον εαυτό του, αλλά και σε άλλους. Είχε στενή φιλία με παλιούς καραγκιοζοπαίχτες, όπως ο Μίμης Μόλλας, ο Γιώργος Χαρίδημος, ο Μάνθος Αθηναίος, ο Γιάννος ο Μπαλούρδος, ο ζωγράφος Φώτης Ράμμος και πολλοί ακόμα, που ίσως να έχω ξεχάσει, αλλά και με πιο νέους, όπως ο Σωτήρης

Χαρίδημος, ο Μανώλης Λαουτάρης, ο Γιάννης Νταγιάκος, ο Πάνος Καπετανίδης, ο Ηλίας Καρελλάς και άλλοι πολλοί ακόμα. Πρώτος, πάντα, στις πορείες και στις διαδηλώσεις, με πρωτότυπα πλακάτ και πανό, με τον ξυπόλητο ήρωα. Έκανε και παραστάσεις διαμαρτυρίας, όπως τότε με το Πεδίον του Άρεως.

Στις παραστάσεις του, είχε έντονη πολιτικολογία και πολλά

έξυπνα αστεία, γιατί, μέσα από τα αστεία, περνάνε πολλά σοβαρά. Χρησιμοποιούσε και πολλές φιγούρες πολιτικών, φιλοτεχνημένες από τον караγκιοζοπαίχτη και ζωγράφο Γιάννη Νταγιάκο. Δικές του παραστάσεις είναι: «Ο Καραγκιόζης σεισμόπληκτος» (για τους σεισμούς του 1999, που έπαιζε σε σειсмоπαθείς), «Ο Καραγκιόζης και η πρόταση των πέντε», «Ο Καραγκιόζης φορολογούμενος» και πολλές ακόμα. Το 2011, το σωματείο τον είχε τιμήσει και τον έκανε επίτιμο μέλος του. Δυστυχώς, δεν πληροφορηθήκαμε την κηδεία του, εγκαίρως, για να παραβρεθούμε οι συνάδελφοί του караγκιοζοπαίχτες.

Καλό ταξίδι, Γιώργο Μαμάη!!!

150 χρόνια του Λαϊκού Θεάτρου Σκιών ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ

Ο Οργανισμός Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας του Δήμου Αθηναίων σάς προσκαλεί στο ΦΕΣΤΙΒΑΛ για τα 150 χρόνια του Λαϊκού Θεάτρου Σκιών ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ. Το Φεστιβάλ θα περιλαμβάνει έκθεση χειρόγραφων βιβλίων, γελοιογραφίας και αφίσας και τις παρακάτω παραστάσεις:

1. Τα Χαρτόνια που μιλούν (με φιγούρες από χαρτόνι), του Χρήστου Χαρίδημου, Τετάρτη 6 Μαΐου, ώρα 19.30
2. Ο Καραγκιόζης λογιστής (με φιγούρες από δέρμα), του Γιώργου Χαρίδημου, Παρασκευή 8 Μαΐου, ώρα 19.30

3. Ο Γαμπρός του Καραγκιόζη (με φιγούρες από ζελατίνη), του Σωτήρη Χαρίδημου, Κυριακή 10 Μαΐου, ώρα 11.30
Διάρκεια έκθεσης 6 έως 10 Μαΐου 2015

ΕΓΚΑΙΝΙΑ

Τετάρτη 6 Μαΐου, ώρα 19.30

Πολιτιστικό Κέντρο Μελίνα, Ηρακλειδών 66 & Θεσσαλονίκης,
Στάση Μετρό Κεραμεικός
2103452150

Το Θέατρο Σκιών στον αγώνα «για τη χιλιάκριβη τη λευτεριά»

Την Πέμπτη, 16-4-2015, «έφυγε» ο **Γιώργος Μαμάης**, ένας σεμνός υπηρέτης του Θεάτρου Σκιών, με σημαντική παρουσία και προσφορά στο λαϊκό μας πολιτισμό. Αγαπητός στους συναδέλφους του, έδωσε με το μέτρο της τέχνης του και με τους αγώνες του «για τη χιλιάκριβη τη λευτεριά» τις αγωνίες και τα όνειρα του λαού μας, τις ελπίδες του για μια ζωή που ο λαός μας θα κάνει κουμάντο στον τόπο του. «Έφυγε» όρθιος με το κεφάλι ψηλά, έτσι όπως έζησε, έτσι όπως δημιούργησε στον μπερντέ του ξυπόλυτου ήρωά μας, του Καραγκιόζη.

Στα 11 του χρόνια, τον Δεκέμβρη του '44, η μεγαλειώδη πορεία του **ΕΑΜ**

θα τον βάλει στο δρόμο του αγώνα, δρόμο που αταλάντευτα βάδισε ως το τέλος της ζωής του. Την περίοδο της Χούντας, αναπτύσσει αντιδικτατορική δράση, ιδιαίτερα στον τομέα της εκτύπωσης προπαγανδιστικού υλικού και για τη δημοκρατική του αυτή δράση φυλακίστηκε. Ποτέ δεν σταμάτησε την πάλη του και οι αγωνιστές θα τον βλέπουν συχνά με τον Καραγκιόζη του, πρωτοπόρο στις πορείες και τις λαϊκές εκδηλώσεις.

Με το θάνατο του Γιώργου Μαμάη, έρχεται στην επικαιρότητα η αντιστασιακή, αντιφασιστική και δημοκρατική δράση πολλών καραγκιοζοπαιχτών, αναπόσπαστο μέρος των αγώνων του λαού μας. Η μικρή αναφορά που ακολουθεί σίγουρα δεν εξαντλεί το θέμα και δεν είναι ένας φόρος τιμής μόνο, αλλά και μια τόσο αναγκαία στις μέρες μας παρακαταθήκη, κουράγιο και απαντοχή.

Μεγάλη αντιστασιακή δράση ανέπτυξε στην Κατοχή ο Γιάννης Γεωργόπουλος, γνωστός με το ψευδώνυμο **Μπομποτίνος** (Ποποτίνου ήταν το οικογενειακό της μάνας του). Υπήρξε παρασημοφορημένος βετεράνος της Μικράς Ασίας και του Αλβανικού Μετώπου. Με την είσοδο των Γερμανών, ηγέιτο της αντιστασιακής ομάδας «*Οργάνωση για την Αντίσταση του γένους*». Μετείχε και ήταν από τους οργανωτές του σαμποτάζ των κινητήρων των γερμανικών αεροπλάνων, στο εργοστάσιο του Μαλτσινιώτη του ομίλου Μποδοσάκη στον Υμηττό (μετά τον πόλεμο ΠΥΡΚΑΛ και σήμερα έδρα των Ελληνικών Αμυντικών Συστημάτων «ΕΑΣ»). Χρησιμοποιούσε τις μετακινήσεις του, σαν καραγκιοζοπαιχτής, για να διευθύνει

την Αντιστασιακή του Οργάνωση. Στην ομάδα του, έδρασε ο περίφημος ήρωας Γεώργιος **Ιβάνωφ** (πρωταθλητής του ΗΡΑΚΛΗ στην κολύμβηση, άγαλμά του υπάρχει στην Θεσσαλονίκη και το όνομά του έχει δοθεί στο κλειστό γυμναστήριό του

ΗΡΑΚΛΗ, το Ιβανόφειο), που για τη δράση του τουφεκίστηκε από τους Γερμανούς. Ο Μπομποτίνος, τελικά, διέφυγε και υπηρέτησε στο στρατό της Μέσης Ανατολής. Για την προσφορά του, τιμήθηκε από τη βασίλισσα της Αγγλίας με το ανώτερο παράσημο.

Γράψας Νιόνος (Διονύσιος). Γεννήθηκε στην Λευκάδα και άρχισε να παίζει Καραγκιόζη στην Κατοχή, οπότε και εντάχθηκε στον **ΕΛΑΣ**, στην περιοχή του Αγρινίου. Για ένα χρονικό διάστημα ήταν βοηθός του Βασίλαρου. Γνωστό είναι το ανέκδοτο όπου αντάρτης με γένια και τσαπράζια, υποχρέωσε, χάριν αστεϊσμού, τον Βασίλαρο, που δεν τον είχε αναγνωρίσει, να παίζει παράσταση με την απειλή ενός στερν. Και με τα αποκαλυπτήρια, ήταν κωμική και σουρεαλιστική η σκηνή, με τον Γράψα να τρέχει μπροστά με τα φυσεκλίκια και το αυτόματο στο χέρι, για να γλιτώσει από τον Βασίλαρο, που τον κυνήγαγε με το λουρί της ζώνης του.

Στα απομνημονεύματά του, ο **Σωτήρης Σπαθάρης** διηγείται ότι μια φορά που τον κάλεσαν να παρουσιαστεί στο γερμανικό φρουραρχείο, από όπου λίγοι γύριζαν πίσω, σώθηκε με τη μεσολάβηση του Φριτς Λαίντερ, ενώ μιαν άλλη φορά, ένας ενωμοτάρχης τον συνέλαβε με την κατηγορία ότι έθιγε την αστυνομία, γιατί έπαιζε την παράσταση του **Φώτη Γιαγκούλα**. Σώθηκε από την ετοιμότητα και την εξυπνάδα του.

Ο Ευγένιος Σπαθάρης έδωσε αξιόλογα δείγματα παραστάσεων με θέμα την Αλβανία και την Κατοχή, όπως και φιλοτέχνησε και είχε τυπώσει και εκθέσει προγράμματα και πίνακες ανάλογου ενδιαφέροντος.

Μίμης Μόλλας (Δημήτρης). Γιος του μεγάλου Αντώνη Μόλλα. Τραυματίας του ελληνοϊταλικού πολέμου, εντάχθηκε από τους πρώτους στην Εθνική Αντίσταση, στις τάξεις του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ, όπου έφτασε στο βαθμό του **ταγματάρχη**. Το 1943, **τραυματίστηκε σοβαρά στην πλατεία Γκύζη**, σε μια συμπλοκή με ταγματασφαλίτες. Συνεπής αγωνιστής, εξορίστηκε για τη δράση του και παρέμεινε είκοσι μήνες στην **Μακρόνησο**, όπου έπαιζε και Καραγκιόζη. Η παραμονή του στην εξορία και στα μουντρούμια ήταν η αιτία της μακρόχρονης και βασανιστικής αρρώστιας που τον οδήγησε στον τάφο.

Ορέστης (Ανέστης

Βακάλογλου). Με δυο αδέρφια στο αντάρτικο, έπαιζε στα χωριά της Πελοποννήσου, μέχρι το 1943, που βγαίνει στο **αντάρτικο**, όπου θα μείνει κοντά στα δύο χρόνια. Σε όλο αυτό το διάστημα, συνεχίζει να παίζει Καραγκιόζη στα χωριά. Παίζοντας, μετά από μια πορεία, για τη διασκέδαση των ανταρτών, η εμπροσθοφυλακή της ομάδας του συμπλέκεται με ένα απόσπασμα Γερμανών και στην προσπάθεια διαφυγής, πήγαν «αλλού η σκηνή, αλλού οι φιγούρες». Την άλλη μέρα, που γύρισε για να περιιώσει ό,τι μπορούσε, δεν βρήκε τίποτα.

Μετείχε στις πολεμικές επιχειρήσεις

κατά των Ιταλών στην Χαλανδρίτσα, τον Ιούλιο του 1943, και στην επιχείρηση κατά της Αχάια Κλάους, στο Βαλτέτσι. Στην απελευθέρωση, πολεμά για την απελευθέρωση της πόλης κάτω από τα Ψηλά Αλώνια, «εκεί, Παναχαϊκού και Βύρωνος». Έγραψε το έργο **«Η καταστροφή των Καλαβρύτων»**, που αναπαριστά τα γεγονότα της μεγάλης σφαγής, στις 13 Δεκεμβρίου 1943.

Ηλιόπουλος Χρήστος του Ρήγα από το Ζευγολατιό της Μεσσηνίας. Ήταν μαθητής του Φιλντισάκου. Πήρε μέρος σε μάχες του **ΕΛΑΣ**. Δολοφονήθηκε μετά την απελευθέρωση και η δολοφονία του αποδόθηκε σε απόπειρα δραπετεύσης του από τον Εθνικό Στρατό.

Πέτρος Δωριζας. Στην Κατοχή, έπαιζε Καραγκιόζη στα χωριά της Θεσσαλίας, όπου τις παραστάσεις του παρακολουθούσαν συχνά αντάρτες, που κατέβαιναν τα βράδια. Συνελήφθη δύο φορές, μια σε μπλόκο

των Ιταλών και μια στα Νιάματα, σε μπλόκο των Γερμανών, μέσα σε ένα μισογκρεμισμένο, από τους βομβαρδισμούς, σχολείο. Θα πει ο ίδιος: «Μπήκαν δυο Γερμανοί και μου κόλλησαν το αυτόματο στο στήθος. -Τι είσαι συ, παρτιζάνος; -Είμαι μαριονίστας και με άφησαν».

Παναγιώτης Μιχόπουλος. Στην Κατοχή, έπαιζε, χειμώνα-καλοκαίρι, στην Καλλιθέα, Μοσχάτο, Βύρωνα, Καισαριανή, έργα πατριωτικά. Θα πει ο ίδιος: «Παίξαμε έργα πατριωτικά, για να αναπτερώσουμε το ηθικό των σκλάβων και αυτό ήταν η αιτία, που με συνέλαβαν τρεις φορές και με στείλανε στο Χαϊδάρι». Το χειμώνα του '42, στην Πρέβεζα, κάποιος Ιταλός τού έκανε κατάσχεση τις φιγούρες, γιατί είχε βγάλει τον Μπάμπια-Γιώργο με τα τσαρούχια, βλέπετε δεν ξεχνούσε τη νίλα της Αλβανίας. Ο Μιχόπουλος θα δηλώσει: «Έπαιζα, τότε, έργα με θέματα επίκαιρα, συλλήψεις, βασανιστήρια, σαμποτάζ, που τώρα πια δεν τα παίζω».

Σωτήρης Ασπιώτης. Δημιουργός του έργου: «*Τρεις τρελοί στην Κόλαση*», όπου διακωμωδεί τον **Αδόλφο Χίτλερ**, τον **Μουσολίνι** και τον **Χιροχίτο**. Κόντεψε να σκοτωθούν μαζί με τον αδερφό του, **Μίμη**, το καλοκαίρι του '41, στο καφενείο του Ταραμπούρα, στα Ζαρουχλέικα, από τους πυροβολισμούς, στον μπερντέ, ενός Ιταλού αξιωματικού, που προσβλήθηκε, όταν ο Βεληγκέας αποκάλεσε τον Διονύσιο «*Φράγκο που τρώει τα μπακακάκια*».

Γιάννης Τράγκας ή Τράγας από την Ξάνθη. Έπαιζε Καραγκιόζη, από το 1925. **Τουφεκίστηκε από τους Βούλγαρους**, στην Δράμα, το 1943.

Ακόμη, εκτελέστηκε από τους Γερμανούς ο **Κώστας Βασιλούδης**, ενώ, κατά μια πληροφορία, το ίδιο τέλος είχε και ο μαθητής του Γιώργου Κουτσούρη, **Μανώλαρος (Μανώλης Ελευθερίου)**, όμως ο Δημήτρης Μόλλας αναφέρει ότι πέθανε, στην Κατοχή, νέος και φυματικός.

Ο **Σωτήρης Αποστολίδης**, άριστος τραγουδιστής του Θεάτρου Σκιών, σκοτώθηκε, πολεμώντας στην Αντίσταση. Ο μεσαίος γιος του **Ανδρέα Αγιωμαυρίτη** (είχε τρεις) τουφεκίστηκε στον Εμφύλιο κι ο Μπαρμπανδρέας έσβησε, τη δεκαετία του '50, από μελαγχολία. Από άνθρακα, πέθανε ο Παντελής Μελίδης, το 1949, όταν τουφέκισαν το γιο του, Στέφανο, για πολιτικές δραστηριότητες.

Θανάσης Φωτιάδης. Λόγιος, που συνδέθηκε με τον Ευγένιο Σπαθάρη και τον Θανάση Σπυρόπουλο. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής, φοιτητής στην Θεσσαλονίκη, **ανέπτυξε αξιόλογη αντιστασιακή δράση, στο πανεπιστήμιο.** Πρωτοστάτησε στην επιβλητική φοιτητική διαδήλωση της 25ης Μαρτίου 1943 στην Θεσσαλονίκη και ήταν παραστάτης της σημαίας στη μεγάλη παρέλαση των φοιτητών για τον εορτασμό της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης, στις 2-11-1944. Συγγραφέας του βιβλίου «**Καραγκιόζης ο Πρόσφυγας**», συντρόφεψε και βοήθησε τον Ευγένιο Σπαθάρη, στο εξωτερικό. Εκτός του θεωρητικού του έργου, επιμελήθηκε τη διοργάνωση εκθέσεων και αφιερωμάτων για τον Καραγκιόζη.

Γιώργος Καφταντζής. Σερραίος. Υπήρξε γραμματέας της Μόρφωσης-Διαφώτισης του Μακεδονικού Γραφείου της ΕΠΟΝ. Έγραψε, αρχές του '44, την κωμωδία «**Ο Καραγκιόζης Σαμποτέρ**», που παίχτηκε από το **επονίτικο «Θέατρο της Χαράς**», σε διάφορα χωριά της Ελεύθερης Ελλάδας, στην Μακεδονία. Είναι δημιουργός και του σκετς «Ο Καραγκιόζης πάει Αντάρτης», του οποίου διασώθηκε μόνο ένα πολυγραφημένο αντίτυπο.

Ο **Γεράσιμος Σταύρου** έγραψε την «Τσαρουχοναυμαχία», μια κωμωδία για κούκλες και για Καραγκιόζη. Την άνοιξη του '44, ο Χάρης Σακελλαρίου θα γράψει μια προσθήκη, σαν εισαγωγή, στην «**Τσαρουχοναυμαχία**».

Ο γνωστός αντιστασιακός συγγραφέας **Βασίλης Ρώτας** θα εκδώσει, το 1956, τα «**Καραγκιόζικα**», που σατιρίζουν πρόσωπα και πράγματα της εποχής. Ο Βάσος Βαρίκας θα γράψει πως, στο έργο του Ρώτα,

πρωταγωνιστής είναι ο λαός. Ο Μπαρμπαβασίλης θα γράψει και το «Πιάνο», με θέμα την πείνα του χειμώνα '40-41, θα εκδοθεί, αργότερα, σε τεύχος.

Ο Μάρκος Ζαρίκος, με τα μελανόμορφα σχέδια του και τον Καμπουρομακρυχέρη του (Καραγκιόζη), θα δώσει, παραστατικά και με γλαφυρό τρόπο, στιγμές της Κατοχής και της αντιστασιακής πάλης του λαού μας.

Ο Αλμπέρτο Ναρ, στο βιβλίο του με τις μαρτυρίες επιζώντων Εβραίων του ολοκαυτώματος, διασώζει την πληροφορία ότι Καραγκιόζης παίχτηκε **από δυο Εβραίους Σαλονικιούς, στο Αουσβιτς**. Εκδηλώσεις και παραστάσεις διοργανώθηκαν από τους πολιτικούς πρόσφυγες στις χώρες, όπου εγκαταστάθηκαν.

Τεύχη και παραστάσεις.

Αμέσως μετά από την Απελευθέρωση, οι μπερντέδες γέμισαν από παραστάσεις, με θεματολογία τον ελληνοϊταλικό πόλεμο και άλλες «κατοχικού» ενδιαφέροντος. Παρ' όλα αυτά, λόγω του πολιτικού κλίματος και των διώξεων (Εμφύλιος, Δεκεμβριανά), δεν κατορθώθηκε να αναδειχτεί ο πρωτοπόρος και καθοριστικός ρόλος του ΕΑΜ και του ΕΛΑΣ.

Παραστάσεις, όπως «Η απελευθέρωση της Κορυτσάς», «Ο Καραγκιόζης κι η Ηρωίδα της Πίνδου», «Πόλεμος Ελλάδας-Ιταλίας», «Η ανατίναξη της Έλλης» και τόσες άλλες, σκιαγραφούν το έπος της Αλβανίας και εμπνέονται από τις εφημερίδες και τα πολεμικά ανακοινωθέντα. Παίζονται, με μοναδική επιτυχία, μπροστά σε ένα ενθουσιώδες κοινό, την ίδια στιγμή που ο λαός μας, έμπρακτα, με το αίμα του, έλεγε το δικό του ΟΧΙ στους φασίστες εισβολείς. Η πορεία αυτών των παραστάσεων ανακόπηκε με την είσοδο των Γερμανών και συνεχίστηκε, μετά την Απελευθέρωση.

Οι παραστάσεις, με αντιστασιακό περιεχόμενο, παίζονται αμέσως μετά την Απελευθέρωση και η Αντίσταση, απέναντι στους κατακτητές, παίρνει, κύρια, ατομικό εκδικητικό χαρακτήρα (π.χ. η μονομαχία του ηρωικού Παπαγιάννη με τον Γερμανό αξιωματικό Φριτς, στο έργο «Μονομαχία μέχρι θανάτου», ή την τιμωρία προδοτών και συνεργατών του στρατού κατοχής, όπως στα έργα «Ο προδότης της Γκεστάπο», «Ο Καραγκιόζης στην Κατοχή»), ενώ οι περισσότερες ομαδικά οργανωμένες αντιστασιακές πράξεις, συνήθως καθοδηγούνται από το αγγλικό στρατηγείο της Αιγύπτου ή δεν αναφέρεται καθόλου η οργανωτική τους υπόσταση. Παρ' όλα αυτά, με διάφορες νύξεις караγκιοζοπαιχτών και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο, περνούσε με υπονοούμενα η ένοπλη αντιστασιακή εποποιία του λαού μας. Έτσι κι αλλιώς, υπήρχε το «κολάι» από την ανάλογη θητεία στην Κατοχή, τότε που «όλα τα έσκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά». «Ο κόσμος χειροκροτούσε στα πατριωτικά μέρη, αλλά ήτανε και φοβισμένος, γιατί κάποτε, σε μια μάντρα στην Αθήνα, είχανε ρίξει μια χειροβομβίδα και σκότωσαν πέντε ανθρώπους», θα θυμάται ο Παναγιώτης Μιχόπουλος.

Πολλές παραστάσεις είχαν να κάνουν με τις ταλαιπωρίες του Καραγκιόζη και της παρέας του («Ο Καραγκιόζης γερμανοκρατούμενος», «Ο Καραγκιόζης στην πείνα του '41», «Ο Καραγκιόζης στο εκτελεστικό απόσπασμα» κλπ.). Κάποιες άλλες επιχειρούσαν να αναβιώσουν, στον μπερντέ, πραγματικά ιστορικά γεγονότα, έτσι όπως τα συντήρησε και τα διέδωσε η λαϊκή μνήμη, που, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ήταν πολύ πρόσφατη. Έτσι, είδαν τα φώτα του μπερντέ έργα, όπως «Το θαύμα του Άι-Χαράλαμπου και η καταστροφή των Φιλιατρών»,

«Η καταστροφή των Καλαβρύτων», «Η μάχη του Ξηρόμερου κι ο στρατηγός Ζέρβας», «Η ανατίναξη του Γοργοποτάμου κι ο Άρης Βελουχιώτης», «Το μπλόκο της Κοκκινιάς» και τόσα άλλα. Είναι άξιο να αναφερθεί ότι το περιεχόμενο και η εξέλιξη αυτών των υποθέσεων και τα όποια συμπεράσματα, είχαν άμεση σχέση με την πολιτική άποψη του караγκιοζοπαίχτη, που διασκεύαζε στον μπερντέ του το έργο, ανάλογα με τα πιστεύω του και την πίεση της επικρατούσας επίσημης δεξιάς παραπληροφόρησης και τρομοκρατίας της εποχής.

Τέλος, υπήρχε και σειρά έργων, που διακωμωδούσαν τα πρωταγωνιστικά πρόσωπα του Δευτέρου Παγκόσμιου Πόλεμου («Ο Καραγκιόζης αρχίατρος στον Χίτλερ», «Ο Καραγκιόζης και ο γάμος του Χίτλερ και του Μουσολίνι», «Ο Καραγκιόζης, ο Χίτλερ, ο Μουσολίνι και ο Διάβολος στην Κόλαση» κλπ.).

Παράλληλα με τις παραστάσεις αυτές, κυκλοφορούν και διάφορα τεύχη, με θεματολογία την Αλβανία, την Κατοχή και το Εμφύλιο. Είχε προηγηθεί, με την έναρξη του πολέμου, η έκδοση της «Εξωφρενικής, τρίπρακτης, επίκαιρης κωμωδίας», «Ο Καραγκιόζης εφευρέτης ιταλικών βομβαρδιστικών» των Θ. Μίμαρου και Δ. Ρούλια. Η παράσταση διαδραματίζεται στο Παλάτσο Βενέτσια της Ρώμης και κοντά στη γνωστή караγκιοζοπαρέα πρωταγωνιστούν και ο Μουσολίνι με τον Τσιάνο. Χαρακτηριστικά, ο Καραγκιόζης τραγουδά στον ήχο της «Χωριατοπούλας»:

*Χαϊβάνι Μουσολίνι
την πάθαν οι Αλπίνοι
κι οι Λύκοι της Τοσκάνης
φεύγουνε και δεν τους πιάνεις.*

Μετακατοχικά, θα εκδοθούν από την «Άγκυρα» τα: «Ο Καραγκιόζης σαλταδόρος», «Ο Καραγκιόζης όμηρος στο Χαϊδάρι και στη Γερμανία», «Ο Καραγκιόζης δωσίλογος», «Ο Καραγκιόζης μαυραγορίτης», από τον Αρ. Παπαδημητρίου τα: «Ο Καραγκιόζης, ο Χίτλερ και Μουσολίνι στην Κόλαση», «Ο Καραγκιόζης στη συνδιάσκεψη Ειρήνης», «Ο Καραγκιόζης αντάρτης», «Ο Καραγκιόζης στη Γερμανία», «Ο Καραγκιόζης στο Στάλιγκραντ», «Ο Καραγκιόζης στο Χαϊδάρνι».

Ακόμη, θα εκδοθεί το έργο του «Διεθνούς και Γνωστού Καλλιτέχνη» Ντίνου Θεοδωρόπουλου, «Ο Καραγκιόζης επιτελάρχης του Μουσολίνι στο Αλβανικό μέτωπο». Μεταξύ των πρωταγωνιστών, ο Μουσολίνι, ο Τσιάνο, ο στρατηγός Σαντού, ενώ η υπόθεση διαδραματίζεται στο Παλάτσο

Βενέτσια της Ρώμης. Είναι προφανείς οι επιρροές του συγγραφέα από το τεύχος «Ο Καραγκιόζης εφευρέτης ιταλικών βομβαρδιστικών». Ανάμεσα στα έργα που αναφέρονται στο οπισθόφυλλο του τεύχους, σαν έργα του Θεοδωρόπουλου, υπάρχει και το «Ο Καραγκιόζης γερμανοκρατούμενος».

Στην Αθήνα του 1948, από τις εκδόσεις «Ιαμβος», θα εκδοθεί σε τεύχος το έργο του Καραγκιοζοπαίχτη **ΧΡΗΣΤΑΡΑ** (;), «Ο Καραγκιόζης επιλοχίας στον Γράμμο». Αναφέρεται σαν «Βιβλίο Πρώτο» σειράς με θέμα: «Ο Καραγκιόζης στον Ανταρτοπόλεμο». Ακόμη, για το τεύχος, δηλώνεται ότι είναι «Εγκριθέν, ίνα κυκλοφορήσει εις το Στράτευμα δια της υπ' 506406/48001/5 23-10-1948 γνωματεύσεως της Ηθικής και Εθνικής Αγωγής του Στρατεύματος του Γενικού Επιτελείου Στρατού». Τα σχόλια για το περιεχόμενο του τεύχους και τον ανεκδιήγητο συγγραφέα του περιττεύουν.

Τον Οκτώβριο του 2002, το περιοδικό «**NEM-ECIS**» δημοσίευσε το «Οι Γερμανοί ξαναέρχονται», «έργο του караγκιοζοπαίχτη **Σωτήρη Χαρίδημου**, εμπνευσμένο από την Εθνική Αντίσταση της Κατοχής του 1940», σε εικονογράφηση του συγγραφέα. Πρόκειται για μιαν εκδοχή της μονομαχίας του θρυλικού Παπαγιάννη.

Στο βιβλίο του «**Ορέστης**. Ο πατρινός караγκιοζοπαίχτης Ανέστης Βακάλογλου», ο Βασίλειος Χριστόπουλος δημοσιεύει το «πατριωτικό δράμα σε τρεις πράξεις», «Η καταστροφή των Καλαβρύτων» από αφήγηση του ίδιου του Ορέστη και χειρόγραφου, που βρίσκεται στο αρχείο του Κώστα Μακρή, (ο Κώσταρος-Κώστας Παλαιοθόδωρος, μιλώντας για τη σταδιοδρομία του, αναφέρει σαν δικό του έργο το «Η καταστροφή των Καλαβρύτων», με την ένδειξη «δούλεψε πολύ αυτή η παράσταση (Άρη Μηλιώνη, «Σκιές στο φως των κεριών», Εκδόσεις Περί Τεχνών, Πάτρα 2001).

Οι παραστάσεις, με θεματολογία τη γερμανοϊταλική Κατοχή, τώρα, παίζονται μόνο επετειακά, την περίοδο της 28ης Οκτωβρίου. Συνήθως, παριστάνονται τα «Μονομαχία μέχρι θανάτου» και «Ο προδότης της Γκεστάπο». Φυσικά, τακίμια Γερμανών και Ιταλών στρατιωτικών δεν λείπουν από το «μπαούλο» των περισσότερων караγκιοζοπαιχτών.

Όπου η ιστορία «διδάσκει και εμπνέει».

Η συμβολή του Θεάτρου Σκιών και οι θυσίες των «μαστόρων» του, στους αγώνες για «τη χιλιόκριβη τη λευτεριά», στην Αλβανία, την

Κατοχή, τον Εμφύλιο και τη Χούντα, δεν έχει ακόμα διερευνηθεί και πολλές πτυχές της είναι άγνωστες.

Ο Γιώργος Χαρίδημος θα παρουσιάζει και θα διακωμωδεί τον δικτάτορα Παπαδόπουλο, με τη φιγούρα του, σαν λαγό. Στο Λακί της Λέρου, ο εξόριστος Γιάννης Οικονομάκος, πειραιώτης και μανιάτικης καταγωγής, ιχθυοπώλης το επάγγελμα, θα παίζει Καραγκιόζη, με φιγούρες που κατασκεύαζε ο ίδιος, με βοηθό το γνωστό καλλιτέχνη, Γιώργο Φαρσακίδη. Ο Γιώργος Μαμάης και ο δάσκαλος καραγκιοζοπαίχτης Θέμης Δούκας θα φιλοτεχνήσουν έναν Καραγκιόζη σε φυσικό σχεδόν μέγεθος και θα κατεβαίνουν, μαζί του, στις πορείες, ενάντια στα μνημόνια.

Πόσες άλλες άγνωστες περιπτώσεις αντιστασιακής και αντιφασιστικής παρουσίας του Καραγκιόζη, περιμένουν να ανασυρθούν από τη λήθη και να αποδοθούν εκεί που πάντα ανήκαν, στον αγωνιζόμενο λαό;

Ο θάνατος του αγωνιστή Γιώργου Μαμάη ήταν μια αφορμή, για να τα ξαναθυμηθούμε όλα αυτά και να συλλογιστούμε πόσα ακόμα χρειαζόμαστε στα μπαγκάζια της τέχνης μας, εκτός από τις φιγούρες, σαν παρακαταθήκη, τιμή και χρέος, για να αντισταχτούμε σε όλα αυτά «που γίνονται για εμάς, χωρίς εμάς».

Γιάννης Χατζής Σαλονίκη, 21-4-2015

• Μέχρι τώρα, έχω κατορθώσει να αριθμήσω **εξήντα τέσσερις τίτλους παραστάσεων με θέμα την Αλβανία, την Κατοχή και τον Εμφύλιο.**

- Η παραπάνω εισήγηση ανοίγει και δεν κλείνει το θέμα.
- Το «για τη χιλιάκριβη τη Λευτεριά» του τίτλου, προέρχεται από τον ύμνο του ΕΛΑΣ.
- Το «διδάσκει και εμπνέει» του επίλογου από το βιβλίο του Βασίλη Σαμαρά, «1917-1953. Η ιστορία διδάσκει και εμπνέει».

- Οι πληροφορίες προέρχονται από το προσωπικό μου αρχείο, από τεύχη, δημοσιεύματα, χειρόγραφα, αναμνήσεις και μαρτυρίες καραγκιοζοπαίχτων.

• Πολύτιμη η συμβολή κειμένων των Άρη Μηλιώνη, Κυριάκου Κάσση, Μίμη Μόλλα, Κώστα Μπίρη, Γιώργου Καφταντζή, Θανάση Φωτιάδη, Βασίλειου Χριστόπουλου, Χάρη Σακελλαρίου, Αλμπέρτο Ναρ.

• Ο πίνακάς μου «Ο Καραγκιόζης γερμανοκρατούμενος στο Παύλο Μελά» βρίσκεται στο Μουσείο της Ισραηλιτικής κοινότητας της Θεσσαλονίκης, για το Ολοκαύτωμα.

**Θέλετε να συμβάλλετε στην οικονομική
στήριξη του Σωματείου;**

**Μπορείτε να κάνετε κατάθεση
στην Τράπεζα Eurobank,**

Αριθμός λογαριασμού: 0026.0062.17.0200632294

IBAN: GR0802600620000170200632294

«ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΗΜΙΣΚΑΛΙΣΤΗΣ ΦΙΓΟΥΡΑΣ» (Αστυνομικό Μυθιστόρημα) του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

7ο Μέρος:

«Ο Βεελζεβούλ ξαναχτυπά»

Καθώς πορευόμουν στον τόπο του εγκλήματος, είχα στο νου μου το θρησκευτικό παραλήρημα της γριάς. Μολονότι ήταν θολωμένη από το τραγικό γεγονός της δολοφονίας, είχε τη διαύγεια να θυμηθεί και να μου απαριθμήσει όλους όσους είχαν μιλήσει με το μακαρίτη, κατά τις τελευταίες ημέρες. Πρόκειται για τους γνωστούς φίλους του Γιακωβάκη, δηλαδή για τον «κύκλο» του, με τους οποίους είχε τις συχνότερες επαφές. Θα έπρεπε να τους συναντήσω όλους, άλλους με θετικότερη και άλλους με πιο αρνητική διάθεση. Τους γνώριζα, λίγο ή πολύ, από παλιά, ενώ με κάποιους θα έλεγα ότι είμαστε ή ήμασταν (κάποτε) και φίλοι. Κάποιος από αυτούς ίσως να ήταν το τελευταίο άτομο, που είδε και διαπληκτίστηκε με τον Γιακωβάκη, με μήλον της έριδος το μισό κομμάτι της φηγούρας: «Το έχω δώσει προ ετών σε στενό μου φίλο. του το έχω

ζιτίσει πίσω και θα το δώσω πάλι σε σενα...»

Με τα πολλά, έφτασα στο στέκι του Γιακωβάκη. Βρισκόταν στο απόλυτο χάος. Τα πάντα ήταν διαλυμένα και αναποδογυρισμένα. Οι φηγούρες του καλλιτέχνη, έργα παλαιά και ανεκτίμητης αξίας, προϊόντα ανώνυμων, αλλά και επώνυμων, λαϊκών καλλιτεχνών, μνημεία τέχνης και πολιτιστικών θησαυρός του νεοελληνικού πολιτισμού, βρίσκονταν κάτω στο πάτωμα, τάλαιπωρήμενες και κακοπαθημένες, όχι μόνο από το χρόνο και την καθημερινή τους χρήση, επί δεκαετίες, ούτε μόνο από τα παλιά και συχνά ευτελή υλικά κατασκευής τους, αλλά και καταπονημένες από τα όργανα δίωξης του εγκλήματος, που τις πατούσαν και τις πετούσαν εδώ και εκεί, ψάχνοντας για στοιχεία και αποτυπώματα. Ο δολοφόνος δεν είχε αρπάξει τίποτα από όλα αυτά, παρά την αναμφίβολη αξία τους. Η ψυχρή λογική έλεγε ότι το επίμαχο λάφυρο που επιζητούσε ο δράστης, ήταν το μισό κομμάτι της φηγούρας που, ελάχιστα λεπτά πιο πριν, είχε προλάβει να φυγαδεύσει ο «Καραγκιοζάς» Γιακωβάκης, χάρη στην «αφεντομουτσούναρα» μου.

Τα όργανα δίωξης του εγκλήματος βρίσκονταν ακόμα στον τόπο του φονικού, μην έχοντας ανακαλύψει κάποιο αξιόλογο στοιχείο ή δακτυλικό αποτύπωμα. Ο ταγματάρχης, με βάση την εμπειρία του, ήταν απαισιόδοξος, καθώς δεν έβλεπε με ποιον τρόπο θα μπορούσε να βρει κάτι περισσότερο. Οι προσπάθειές του να συνεννοηθεί με την αδελφή του μακαρίτη απέβησαν μάταιες, καθώς ανακυκλώνονταν γύρω από την εμμονή της με τις κατάρες ή τις δαιμονικές ερμηνείες για όλα όσα είχαν συμβεί. Από την άλλη, η επίμαχη φηγούρα δεν μπορούσε να παραπέμψει σε νέες έρευνες, σαν αυτές που θα γίνονταν, αν χανόταν ένα αρχαίο άγαλμα, μια βυζαντινή εικόνα ή ένας πίνακας από μια διάσημη γκαλερί. Δεν υπήρχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ένα εικαστικό στολίδι του λαϊκού θεάτρου, του τόσο

περιφρονημένου από την επίσημη εξουσία, αν και μονάκριβου για το γνήσιο νεοελληνικό λαϊκό πολιτισμό. Περίσσευε μόνο ο φόνος και η τελική έρευνα στην επερχόμενη κηδεία...

Όντες Χριστιανοί, στο θρήσκευμα, και μάλιστα Ορθόδοξοι, δεν θα έπρεπε να θλιβόμαστε για το τέλος της επίγειας ζωής. Όχι μόνο, διότι ο Γιακωβάκης «έφυγε» πλήρης ημερών, αν και άδικα, καθώς ήταν πιθανό να έφτανε ακόμα και στα 110 έτη, αλλά κυρίως διότι ο «Χριστός ανέστη εκ νεκρών, θανάτω θάνατον πατήσας», δηλαδή κατάργησε τον ίδιο το θάνατο, δίνοντας το μήνυμα της αιώνιας ζωής και της ανάστασης των νεκρών, κατά τη Δευτέρα Παρουσία. Συνεπικουρούμενος και από την τέχνη του, ο Γιακωβάκης «έφυγε» για το Βασίλειο των Σκιών, στον «**Μπερντέ του Παραδείσου**», με το να γίνει και ο ίδιος μια αιώνια σκιά, σαν αυτές που σκιαγραφεί, αφηγηματικώς, ο Όμηρος. Ωστόσο, αυτές τις ιδέες δεν τις συμεριζόταν η τεθλιμμένη αδερφή του, που παρά τα πολλά ηρεμιστικά, συνέχιζε να μοιρολογεί και να θρηνεί, υπό τα βλέμματα των παρισταμένων και κυρίως των επτά πιθανών υπόπτων, που όφειλα να «ανακρίνω»...

«*Ευλογητός ει, Κύριε, δίδαζόν με τα δικαιώματά σου*», έψελνε ο ιερέας, μπροστά από το γαλήνιο βλέμμα του νεκρού, ο οποίος φαινόταν, σαν να χαμογελούσε. «*Νεκρός, που χαμογελάει, θα πάρει, σύντομα, κάποιον ακόμα, κοντά του*», έλεγε η μακαρίτισσα η γιαγιά μου. Μήπως εννοούσε την εξίσου γελαστή φιγούρα του Καραγκιόζη, με τον οποίο έδινε τις παραστάσεις του ο Γιακωβάκης και με τον οποίο θα έκανε το τελευταίο ταξίδι; Η φιγούρα του ξυπόλυτου ήρωα βρισκόταν στα χέρια του, κάτι λογικό, από τη στιγμή που ο καμπούρης Έλληνας ταυτιζόταν με τη ζωή του Γιακωβάκη, σχεδόν για έναν αιώνα. «*Δεύτε τελευταίον ασπασμόν*» και θα μας βλέπει από ψηλά, κατά Απόστολο Παύλο, καθώς «*αρπαγησόμεθα εν νεφέλαις*». Μακάρι να μπορούσε να μου υποδείξει και το δολοφόνο του, τον οποίο όφειλα, από εδώ και στο εξής, να ψάξω μόνος μου, για πολλούς λόγους. Όμως, πρόλαβε, πρώτος, να μου μιλήσει ο Ιορδάνης...

Ο Ιορδάνης, συνάδελφος και φίλος του Γιακωβάκη, στεκόταν κοντά μου, κατά τη διάρκεια της τέλεσης του μυστηρίου. Ήταν φανερό ότι

ήθελε να μου πιάσει κουβέντα, κάτι που ήθελα να κάνω και εγώ ο ίδιος, μόνο που με πρόλαβε. Αφού έδωσα τον τελευταίο ασπασμό, κατά τη ρήση του ιερέα, πάνω στο παγωμένο γέρικο μέτωπο του Γιακωβάκη, ο Ιορδάνης με ακολούθησε και με έπιασε από τον ώμο, ψιθυρίζοντάς μου ότι θέλει να μου μιλήσει. Ο καφές της «παρηγοριάς» ήταν μια κατάλληλη ευκαιρία, για να μιλήσουμε, όσο γινόταν πιο απαρατήρητοι από τους άλλους. Ο Ιορδάνης διακατεχόταν από μια εμφανή ανασφάλεια, όχι μόνο σαν χαρακτήρας γενικά, αλλά πολύ περισσότερο την προκειμένη στιγμή. Ανέκαθεν, ήταν επιφυλακτικός και καχύποπτος, ενώ έβλεπε εχθρούς και εκεί που δεν υπήρχαν. Ένας λόγος παραπάνω τώρα, υπό την απειλή του δολοφόνου, που, κατά τον Ιορδάνη, φαινόταν να πλανάται γύρω μας και ιδιαίτερα πάνω του...

Ο Ιορδάνης δεν με άφησε να πάρω το λόγο, για να μπορέσω να ξεκινήσω μια ουσιαστική συζήτηση μαζί του. Άρχισε να μου αναφέρει διάφορα ακαταλαβίστικα, με αποτέλεσμα να μην μπορώ να βγάλω άκρη, καθώς δεν κατάφερνα ούτε νόημα να βγάλω, ούτε να καταλάβω πού το πήγαινε. Από ένα σημείο και μετά, τον άκουγα να μιλάει, χωρίς να τον προσέχω, πίνοντας έναν ελληνικό καφέ, στη μνήμη του φίλου μου. Η βοή, μέσα στην αίθουσα, δυνάμωνε ολοένα και πιο πολύ, ενώ με τα υπόλοιπα μέλη από τον «κύκλο» του Γιακωβάκη, ανταλλάσσαμε, συχνά-πυκνά, ματιές, ψάχνοντας, ίσως, την αφορμή, για να μιλήσουμε, λίγο αργότερα. Ωστόσο, η φλυαρία του Ιορδάνη κατέληξε, άξαφνα, σε ένα παραλήρημα, από τη μεριά του, έτσι ώστε να γίνουμε το επίκεντρο της προσοχής όλων. Οι δυνατές του φωνές κορυφώθηκαν και κατέληξαν σε ένα τίναγμά του από την καρέκλα: «**Η φιγούρα**»...

Οι τελευταίες δύο λέξεις ήχησαν, δυνατά, από το στόμα του, και με έκαναν να δαγκωθώ, καθώς όλοι, πλέον, μας πρόσεχαν και μας άκουγαν. Άραγε, σε ποια φιγούρα να αναφερόταν; Δυστυχώς, δεν είχα δώσει, μέχρι τότε, τη δέουσα προσοχή, στα λόγια του, με αποτέλεσμα, να νιώθω, κατά κάποιον τρόπο, ότι πιάστηκα αδιάβαστος. Εννοούσε, άραγε, τη γνωστή φιγούρα; Είτε ναι, είτε όχι, ενδεχομένως, αυτό να κινούσε την προσοχή και την περιέργεια

αυτού ή αυτής που κατείχε το υπόλοιπο μισό κομμάτι της και που, κατά πάσα πιθανότητα, δολοφόνησε τον Γιακωβάκη. Εκτός αν ο Ιορδάνης, μέσα από το παραλήρημά του, πρόδωσε κάτι, το οποίο έκανε ή γνώριζε. Πριν προλάβω να σκεφτώ τι έπρεπε να πω και πώς να χειριστώ αυτήν την τόσο λεπτή κατάσταση, μέσα σε ελάχιστες στιγμές, ο Ιορδάνης με πρόλαβε, αιφνιδιάζοντας τόσο εμένα, όσο και ολόκληρο το ακροατήριο της αίθουσας: **«Δεν θέλω να την κρατήσω και να πεθάνω! Πρέπει να την ξεφορτωθώ»...**

Όλα τα μάτια είχαν στραφεί, πλέον, πάνω του. Ο ίδιος ο Ιορδάνης πρέπει, εκείνη τη στιγμή, να κατάλαβε ότι θα όφειλε να είναι λιγότερο εκδηλωτικός και πιο προσεκτικός, σε όσα μου έλεγε. Έκανε ορισμένες ανήσυχες κινήσεις, αριστερά-δεξιά. Χλώμιασε. Ίδρωσε. Το γέρικο στόμα του έβγαλε μερικές αγγωτικές ανάσες, που τις άκουγα καλά, όντας κοντά του, αλλά και τις οσφραίνονται, νιώθοντας μια δυσάρεστη αίσθηση από την καυτή αναπνοή του. Ο κόσμος άρχισε, πλέον, να τον κοιτάζει, με μια περίεργη αίσθηση, σαν να ερμηνευόταν πως απέπνεε έλλειψη σεβασμού προς τη μνήμη του νεκρού, πέρα από τα αισθήματα εσωτερικού πανικού, που ίσως να ένιωθαν ορισμένοι. Καταλαβαίνοντας, πια, το λάθος του, συλλυπήθηκε την εμφανώς απορημένη αδερφή του Γιακωβάκη, αφού, πρώτα, μου ψιθύρισε στο αυτί: *«Σε περιμένω, απόψε το βράδυ, στο σπίτι μου, στο χωριό. Ξέρεις πού μένω. Πρέπει να έρθεις, οπωσδήποτε, για να την ξεφορτωθώ. Δεν θέλω να έχω το ίδιο άσχημο τέλος και εγώ»...*

Πήρα το βραδινό τρένο για το χωριό του Ιορδάνη. Ήθελα να του πω να περιμένει να μου εξηγήσει τι ακριβώς ήθελε και για ποιο λόγο θα έπρεπε να κάνω αυτό το ταξίδι. Όμως, έφυγε σαν τον άνεμο και πριν προλάβω να του πω το παραμικρό. Η ταραχή μου ήταν τόσο έντονη, ώστε αποφάσισα να μην μιλήσω σε κανέναν άλλο. Δεν ήθελα, εξάλλου, να δώσω λαβή για άλλες σχετικές συζητήσεις, πριν μου ξεκαθαρίσει ο Ιορδάνης τι ακριβώς ήθελε να ξεφορτωθεί και για ποιο λόγο ένιωθε να κινδυνεύει η ζωή του. Θα μπορούσε να ειδοποιήσει την αστυνομία, αν επρόκειτο για κάτι πολύ σοβαρό. Έμεινα, για λίγο, με την αδερφή του Γιακωβάκη, συζητώντας μαζί της θεολογικά θέματα, που τόσο πολύ της άρεσαν. Για την αθανασία της ψυχής, για τη μετά θάνατον ζωή, για τη Δευτέρα Παρουσία, για την τελική κρίση, για τον Παράδεισο και την Κόλαση...

Όταν έφτασα στο σταθμό των τρένων, δεν βρήκα τον Ιορδάνη, όσο και αν τον έψαξα. Θα είχε προλάβει το προτελευταίο δρομολόγιο, οπότε εγώ έφυγα με το τελευταίο, ελπίζοντας ότι θα επιστρέψω με το νυχτερινό τρένο, στις δύο το πρωί, από το χωριό προς την πόλη, αυτήν τη φορά. Η διαδρομή κράτησε μία ώρα περίπου. Το βαγόνι είχε σχεδόν αδειάσει. Ο εισπράκτορας φώναξε, βαριεστημένα, το όνομα του χωριού του Ιορδάνη, για να κατεβεί ο μοναδικός επιβάτης της συγκεκριμένης στάσης. Οι δυο-τρεις τελευταίοι επιβάτες θα κατέβαιναν στο τέρμα. Ο οδηγός, που τον ήξερα από χρόνια, κατά τη διάρκεια των περιπλανήσεών μου με το τρένο, μου έγνεψε από το παράθυρο. Ανταπέδωσα. Μόλις έφυγε, σκοτείνιασαν τα πάντα. Το φεγγάρι ήταν καλά κρυμμένο πίσω από τα σύννεφα, ο σταθμός ήταν κλειστός και εγκαταλελειμμένος εδώ και πολλά χρόνια, ενώ ο γύρω φωτισμός ήταν ανύπαρκτος. Απομακρύνθηκα πολύ γρήγορα, καθώς, εκεί τριγύρω, παραμόνευαν πολλοί ναρκομανείς...

Το σπίτι του Ιορδάνη βρισκόταν στην άκρη του χωριού, δίπλα σε κάποιες ράγες, που δεν χρησιμοποιούνταν πια. Τον επισκεπτόμουν από παλιά, από την εποχή που οι εν λόγω ράγες τρανταζόντουσαν, μαζί με το σπίτι του, κάθε φορά που περνούσε, από πάνω τους, η ταχεία... Σκοτάδι πλήρες και νεκρική σιγή... Οι πρωινές γεωργικές δουλειές δεν μπορούν να περιμένουν, οπότε, στο χωριό, όλοι κοιμούνται από νωρίς και με τις κότες. Ωστόσο, οι κότες της αυλής ανασηκώθηκαν, καθώς άνοιγα την πόρτα της. Κακάριζαν, σαν να ήταν ξύπνιες. Ο σκύλος του Ιορδάνη δεν έκανε αισθητή την παρουσία του, γρυλίζοντας ή και γαβγίζοντας, κάτι μάλλον παράδοξο. Ένα αεράκι, σαν αερικό, με έκανε να αναρριγώσω, τη στιγμή που πλησίασα την πόρτα. Μέσα από το παραθυράκι, φαινόταν αναμμένη η λάμπα, κάτι που σήμαινε ότι ο Ιορδάνης ήταν ξύπνιος και με περίμενε. Χτύπησα. Καμία απάντηση. Ακούμπησα, χαλαρά, την πόρτα, σπρώχνοντάς την. Άνοιξε μόνη της! Βλέπω τον Ιορδάνη πεσμένο χάμω! Ήταν νεκρός...

Συνεχίζεται...

**Μην χάσετε το 8ο μέρος:
«Ποιος θα είναι το τρίτο θύμα;»**

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ Σαν σήμερα:

Πάτρα, Παρασκευή 11 Μαΐου 2001

«ΦΕΥΓΕΙ» Ο ΚΩΣΤΑΡΟΣ (ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΛΑΙΟΘΩΔΩΡΟΣ)

Την Παρασκευή 11 Μαΐου 2001, ο караγκιοζοπαίχτης Κώσταρος, κατά κόσμον Κώστας Παλαιοθόδωρος, πατέρας του караγκιοζοπαίχτη Τάκη Παλαιοθόδωρου, «φεύγει» από τη ζωή. Η ταφή του έγινε στο Μιντιλόγλι Πατρών.

**Γίνε μέλος του Σωματείου,
με ένα “κλικ”!**

Κάνοντας ηλεκτρονική αίτηση στο:

<http://www.karagkiozis.com/somateio/>

Μάρκος
Ξάνθος

Η ΟΡΦΑΝΗ ΤΗΣ ΧΙΟΥ: Κριτική προσέγγιση I Του Θωμά Αθ. Αγραφιώτη

Σύμφωνα με το σχετικό εκδοτικό σημείωμα του βιβλίου, από τη σειρά: «Νεοελληνική Βιβλιοθήκη: Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη» (σ. 92), η πρώτη έκδοση του έργου «Η Ορφανή της Χίου», «κυκλοφόρησε σε δύο τόμους στην Ερμούπολη από το τυπογραφείο του Γεωργίου Πολυμέρη το 1839. Η έκδοση αυτή, η μόνη που περιέχει την προσφώνηση προς τη Βασίλισσα Αμαλία και την Επίκληση του Συγγραφέα, θα πρέπει, κατά

πάσα πιθανότητα, να ήταν και η μόνη την οποία επόπτευσε ο ίδιος ο Πιτζιπίος, δεδομένου ότι στο διάστημα 1863-1869, που κυκλοφόρησαν οι δυο άλλες εκδόσεις, δεν φαίνεται να βρέθηκε στην Αθήνα. Εξάλλου, οι δυο μεταγενέστερες εκδόσεις, του 1863 και του 1869, δεν παρουσιάζουν αξιοσημείωτες αλλαγές. Μόνο η έκδοση του Σαλίβερου, το 1929, έχει προχωρήσει σε μικρής κλίμακας απλοποιήσεις ή διορθώσεις λέξεων».

Από τις κριτικές που έχουν διατυπωθεί για αυτό το λογοτεχνικό έργο, παρατίθεται, στο ίδιο βιβλίο (σ. 90-91), μια βιβλιοκρισία ανώνυμου σχολιαστή, που δημοσιεύθηκε το 1840 και διακρίνεται για τον αρνητικό χαρακτήρα της, καθώς χαρακτηρίζει την «Ορφανή της Χίου» ως «άθλια συρραφή ψυχρολογιών» και ως «θρίαμβο της φιλολογικής αγυρτίας». Ειδικότερα, στην κριτική αυτή, που θα αποτελέσει τη βάση της παρούσας έρευνας, αναφέρεται ότι «ούτε ο τόπος μας επιτρέπει να επεκταθώμεν περί την ανάλυσιν του σχεδίου του βιβλίου τούτου, το οποίον γενικώς μόνον λέγομεν, ότι σχέδιον δεν έχει κανέν, ούτε θέλομεν ποτέ επικαλεσθή την προσοχήν των αναγνωστών μας άλλως επί συγγραμμάτων τοιούτων, ειμή δια να τους προλαμβάνωμεν ν' αποφεύγουν της αναγνώσεώς των τον κόπον. Αρκεί να προσθέσωμεν, ότι ο κόμπος της φράσεως του βιβλίου τούτου είναι γελοίος, (...) ότι τα συμβάντα αλλεπάλληλα επισωρεύονται χωρίς ανάγκης και τάξεως, και ο συγγραφεύς ακρίτως ενδιατρίβει εις τα περιττά μόνα, επιτροχάδην διεξερχόμενος όσα συντείνουν κατά τι εις του μύθου την πρόοδον. Ότι η φράσις είναι ανθρώπου ου μόνον αγυμνάστου εις το γράφειν, αλλά και μη έχοντος ακριβή γνώσιν της γλώσσης. Και μολαταύτα ο κύριος Πιτζιπίος δεν ηρκείτο με του λογογράφου τον στέφανον. Επωφθαλμίασε και εις την δάφνην του Παρνασσού. Κατά δυστυχίαν όμως δια την ποιητικήν δόξαν του, οι στίχοι, τους οποίους όλως ακαίρως και παρά πάντα λόγον παρενείρει εις το άλλως μηδόλως ποιητικόν σύγγραμμά του, είναι πάσης κρίσεως ελάσσονες».

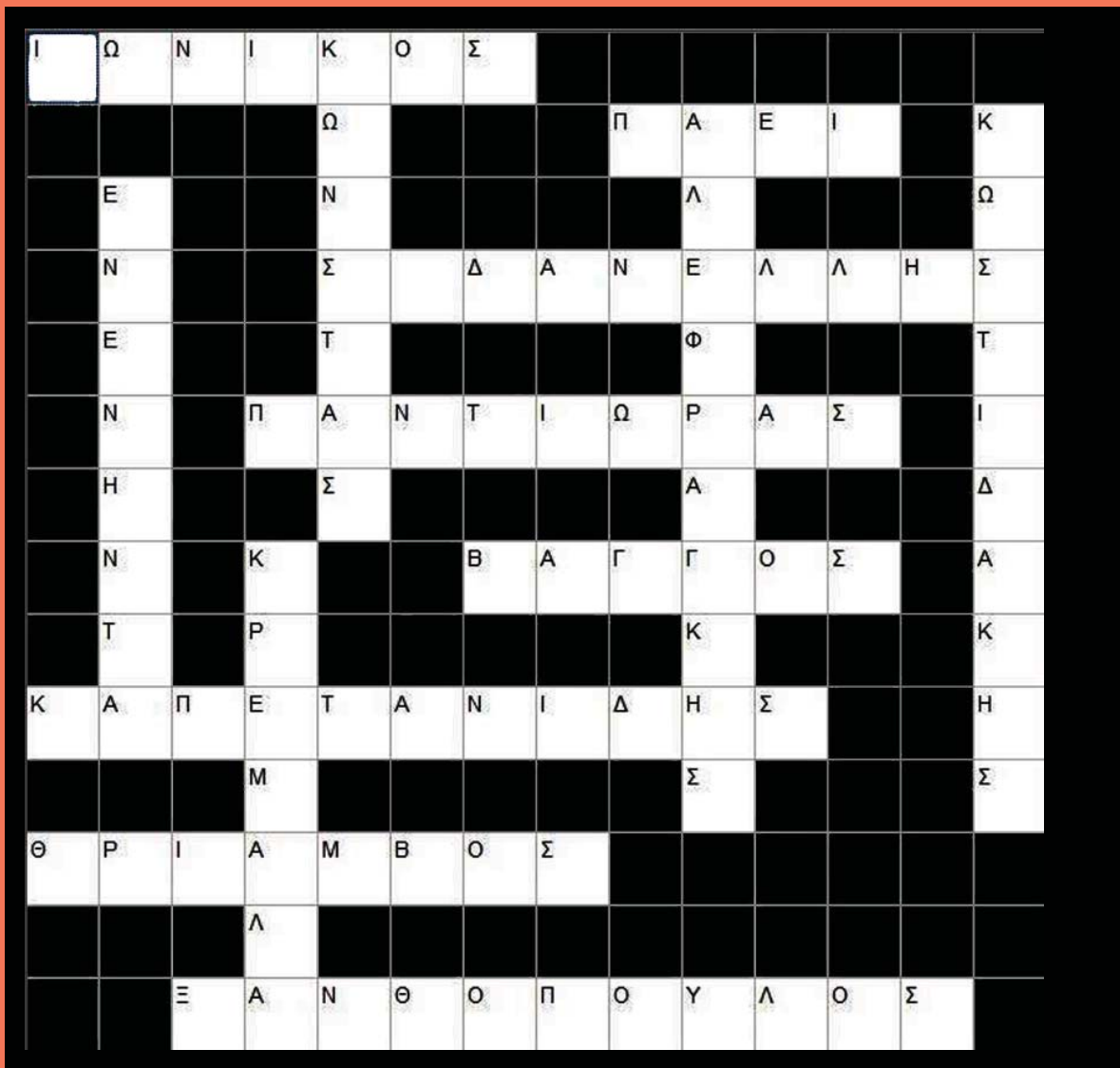
Πληρώστε τις συνδρομές σας!

Μπορείτε και τώρα με κατάθεση
στον λογαριασμό του Σωματίου μας,

τράπεζα Eurobank, αριθμός λογαριασμού: **0026.0062.17.0200632294**
IBAN: GR0802600620000170200632294

Καραγκιοζο-σταυρόλεξο

ΛΥΣΗ τεύχους 89

*“Όταν οι κριτικοί
δικάζονται, ο καλλιτέχνης
συμφωνεί με τον εαυτό
τον”.*

Όσκαρ Ονάιλντ

*(Ποιητής, δραματογράφος,
μυθιστοριογράφος, 1854 – 1900.*

Η προσωπική του ζωή ήταν ανοιχτή σε

κοντισμπολιά.

Το 1895,

κατηγορήθηκε

για

ομοφυλοφιλία,

για τις στενές

σχέσεις του

με τον νεαρό ομότεχνό του Άλφρεντ

Ντάγκλας και οδηγήθηκε στο

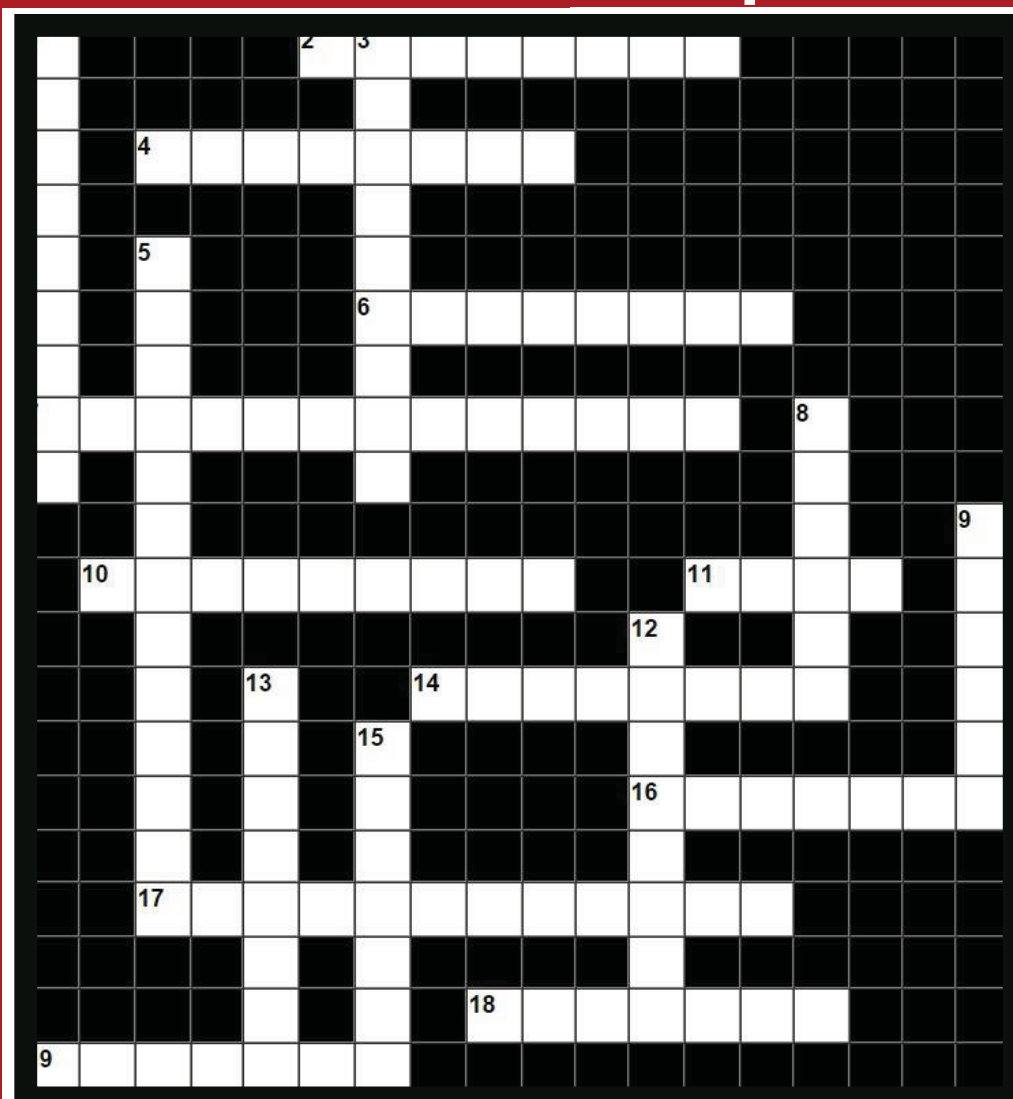
δικαστήριο, όπου καταδικάστηκε σε

δύο χρόνια καταναγκαστικών έργων).

ΘΕΜΑ:

Πατρινός Καραγκιόζης

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ

2. Αλλιώς ο Ζεστός
4. Αλλιώς ο Σακελλαρόπουλος
6. Σωτήρης, Μίμης και Νίκος...
7. Γνωστότερος ως Βασίλαρος
10. Η ρεκλάμα του κοσμεί το εξώφυλλο από το βιβλίο του Καϊμη
11. ... Σκιών
14. Καταγόταν από το χωριό Ροβιάτα Ηλείας
16. Αλλιώς ο Νιόνιος Αλεξόπουλος
17. Ο γιος του σκοτώθηκε από τους Γερμανούς
18. Αλλιώς ο Ορέστης
19. Αλλιώς ο Αντώνναρος

ΚΑΘΕΤΑ

1. Χάθηκε, πρόωρα, σε ατύχημα
3. Αλλιώς ο Γιάννης Μουρελάτος
5. Αλλιώς ο Καλογεράς
8. Έπαιζε στο "Βυρσοδεγείον"
9. Ο πατήρ Μουρελάτος
12. Καραγκιοζοπαίχτης της Πάτρας, που θυμίζει πρώην υπουργό
13. ... Σαρδούνης
15. Το μικρό όνομα του Κυριαζόπουλου

Διεθνές επιστημονικό συνέδριο

Ελληνικό θέατρο σκιών – Άυλη πολιτιστική κληρονομιά (Προς τιμήν του Βάλτερ Πούχνερ) Αθήνα, 27-28 Νοεμβρίου 2015

Το Κέντρο Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών της Γρανάδας (Κ.Β.Ν.Κ.Σ.) [www.centrodeestudiosbnch.com] και η Ερευνητική Ομάδα του Πανεπιστημίου Γρανάδας: “Estudios de la civilización griega medieval y moderna” (HUM 728), σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, την Ισπανική Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών και το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, οργανώνουν στην Αθήνα, στις 27 και 28 Νοεμβρίου 2015, Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο, με θέμα: «Ελληνικό Θέατρο Σκιών-Άυλη πολιτιστική κληρονομιά».

Το συνέδριο αφιερώνεται στον καθηγητή Walter Puchner, διαπρεπή θεατρολόγο και μελετητή του ελληνικού Θεάτρου Σκιών, και καλύπτει όλες τις πτυχές του νεοελληνικού πολιτισμού, που επηρεάστηκαν από το ίδιο, κατά τη διάρκεια της ιστορίας του. Συνεπώς, περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα γνωστικών πεδίων: θεατρολογία, φιλολογία, αρχειονομία, μουσειολογία, κοινωνιολογία, ανθρωπολογία, γλωσσολογία, ιστορία, ιστορία της τέχνης, εκπαίδευση, μουσικολογία κλπ..

Κύριοι στόχοι του συνεδρίου είναι να προωθηθεί:

- α) Η έρευνα και η μελέτη του Θ. Σ. σε όλα τα φάσματα της ιστορίας του και σε όλες τις πτυχές του.
- β) Η διερεύνηση των επιρροών που δέχτηκε και της επιρροής που άσκησε στις εκφάνσεις του νεοελληνικού πολιτισμού.
- γ) Η διερεύνηση των στοιχείων, που προϋποθέτουν την αναγνώρισή του ως άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Θεματικές ενότητες του συνεδρίου:

- Το Θέατρο Σκιών ως πολιτιστική κληρονομιά: μουσεία, συλλογές, εκθέσεις, φορείς, σύλλογοι, σωματεία, εκδηλώσεις.
- Κοινωνική και πολιτική διάσταση του Θ. Σ..
- Θ. Σ. και τέχνες.
- Θ. Σ. και λογοτεχνία.
- Θ. Σ. και εκπαίδευση.
- Θ. Σ. και ερευνητική δραστηριότητα.
- Το Θ. Σ. σήμερα: παράδοση και νέες τάσεις.
- Το ελληνικό Θ. Σ. εκτός Ελλάδας.

Οργανωτική επιτροπή συνεδρίου:

Πρόεδρος: Δρ. Μόσχος Μορφακίδης-Φυλακτός (Πανεπιστήμιο Γρανάδας, Κ.Β.Ν.Κ.Σ.)

Συντονιστής: Παναγιώτα Παπαδοπούλου (Πανεπιστήμιο Γρανάδας, Κ.Β.Ν.Κ.Σ.)

Μέλη: Δημήτρης Αγγελής (Διδάκτωρ ΕΚΠΑ, συγγραφέας) Σοφία Ιακωβίδου (Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης) Θανάσης Κουτσογιάννης (Ερευνητής Θεάτρου Σκιών) Παναγιώτης Μαζαράκης (Ερευνητής Θεάτρου Σκιών) Αρετή Μαθιουδάκη (Υποψήφια διδάκτωρ) Δημήτρης Φανάρας (Ερευνητής Θεάτρου Σκιών) Μιχάλης Χατζάκης (Ερευνητής Θεάτρου Σκιών και καραγκιοζοπαίχτης)

Επικοινωνία με τη διοργάνωση του συνεδρίου: Τηλ.: 0034 958220874 Φαξ: 0034 958220874

Ηλεκτρονική διεύθυνση: skiontheatro@gmail.com

Επιστημονική επιτροπή συνεδρίου:

Ιωσήφ Βιβιλάκης (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) Κωνσταντίνος Δημάδης (Freie Universität Berlin, Πρόεδρος ΕΕΝΣ) Ζωή Διονυσίου (Ιόνιο Πανεπιστήμιο) Μιχάλης Ιερωνυμίδης (Ερευνητής Θεάτρου Σκιών) Δημήτρης Κόκορης (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) Francisco Morcillo (Κέντρο Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών) Μόσχος Μορφακίδης-Φυλακτός (Πανεπιστήμιο Γρανάδας, Κ.Β.Ν.Κ.Σ.) Αικατερίνη Μυστακίδου (Αριστοτέλειο

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) Άννα Σταυρακοπούλου (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης)
Πηνελόπη Σταυριανοπούλου (Πανεπιστήμιο Complutense Μαδρίτης) Irina Tresorukova (Πανεπιστήμιο
Lomonosov Μόσχας)

Τόπος διεξαγωγής του συνεδρίου:

Οι εργασίες του συνεδρίου θα διεξαχθούν στην αίθουσα συνεδριάσεων του Εθνικού
Ιστορικού Μουσείου (Μέγαρο Παλαιάς Βουλής, Πλατεία Κολοκοτρώνη, Σταδίου 13, 105 61
Αθήνα).

Δήλωση συμμετοχής:

Ως τελευταία ημερομηνία για τη δήλωση συμμετοχής και αποστολής της περίληψης των
ανακοινώσεων ορίζεται η 30ή Μαΐου 2015.

Η μέγιστη διάρκεια κάθε ανακοίνωσης είναι είκοσι λεπτά.

Γλώσσες του συνεδρίου: ελληνική, αγγλική.

Η ενημέρωση για την πορεία της διοργάνωσης του συνεδρίου θα γίνεται μέσω της ιστοσελίδας
του Κέντρου Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Κυπριακών Σπουδών:

<http://www.centrodeestudiosbnch.com/gr/teatro>

Για το συγκεκριμένο θέμα, απάντησε ο Πρόεδρος, με εντολή του Δ.Σ.:

Κύριε Μορφακίδη,

Μετά την τελευταία μας επικοινωνία, την 6-2-13, προσωπικά, αλλά και ως Σωματείο,
δεν λάβαμε καμία ειδοποίηση, ούτε για τη δράση του Κ.Β.Ν.Κ.Σ. Γρανάδας, ούτε για τα
αποτελέσματά της, παρά τη βοήθεια με τα e-mail των μελών, που σας έστειλα.

Παραμιπτόντως και με έκπληξή μου, πληροφορήθηκα για το «Διεθνές επιστημονικό
συνέδριο: Ελληνικό Θέατρο Σκιών-Άυλη πολιτιστική κληρονομιά» (Προς τιμήν του Βάλτερ
Πούχχερ)- Αθήνα, 27-28 Νοεμβρίου 2015. Και λέω με έκπληξή μου, γιατί, το λιγότερο, έπρεπε
να ενημερωθούμε, άμεσα, από εσάς ή τους συνεργάτες σας, αφού η ύπαρξη του ιστορικού
Σωματείου των караγκιοζοπαιχτών, που φέτος γιορτάζει τα 90 χρόνια συνεχούς δράσης του,
δεν σας είναι άγνωστη... Το κανονικό θα ήταν να συμμετείχαμε στην οργανωτική επιτροπή.
Εκτός και αν θεωρείτε ότι οι Έλληνες караγκιοζοπαίχτες είναι ανάξιοι ενός τέτοιου ρόλου
και το ρόλο αυτό είναι ικανοί, μόνο, να τον παίξουν οι караγκιοζολόγοι και οι καθηγητές
πανεπιστημίου (!!!). Εν πάση περιπτώσει, νομίζω ότι υπάρχει ακόμα χρόνος και αν δεν
επιθυμείτε να μας εντάξετε στην οργανωτική επιτροπή, θα θέλαμε να πάρουμε μέρος με
εικοσάλεπτη ομιλία (δια εμού του Προέδρου) στην ενότητα: «Το Θέατρο Σκιών ως πολιτιστική
κληρονομιά: μουσεία, συλλογές, εκθέσεις, φορείς, σύλλογοι, σωματεία, εκδηλώσεις». Ελπίζω
να μην μας αγνοήσετε και σε αυτό.

Με τιμή,

Πάνος Καπετανίδης,

Πρόεδρος του Πανελλήνιου Σωματείου Θεάτρου Σκιών

"Ανάσταση του Καραγκιόζη"

Ο διαχρονικός επαναστάτης μοίρασε γέλιο στο θέατρο Δημαρχείου Χαϊδαρίου.

Κοσμοσυρροή από μικρά και μεγάλα παιδιά σε μια υπέροχη παράσταση.

Η αίθουσα γέμισε από πολύ νωρίς. Τα παιδιά, αλλά και όσοι ενήλικες θέλησαν να αισθανθούν, για λίγο, παιδιά, κοιτούσαν ανυπόμονα τον μπερντέ, αδημονώντας να ανάψουν τα φώτα του. Οι μεγαλύτεροι περίμεναν να δουν πώς θα είναι ένας ζωντανός Καραγκιόζης. Επιτέλους, τα φώτα της σκηνής άναψαν και το γνωστό ορχηστρικό κομμάτι, που μεγάλωσε γενιές και γενιές, ξεκίνησε. Ε ρε, γλέντια... Κάποιοι μπόμπιρες, μόλις είδαν μπροστά τους ζωντανό τον Καραγκιόζη, θέλησαν να του μιλήσουν!

Με τους καλύτερους οiwονούς, λοιπόν, ξεκίνησαν, την Κυριακή 19 Απρίλη, οι περιορισμένου αριθμού παραστάσεις του θεατρικού έργου, "Η Ανάσταση του Καραγκιόζη", που εναλλάσσεται μεταξύ θεατρικής σκηνής και παραδοσιακού μπερντέ.

Η αίθουσα του Δημαρχείου αποδείχτηκε πολύ μικρή, για να δεχτεί τους εκατοντάδες λιλιπούτειους συνδημότες μας, αλλά και τους γονείς τους. Η δίψα του κόσμου για καλές παραστάσεις αποδεικνύει ότι η πόλη του Χαϊδαρίου χρειάζεται μια σκηνή μεγαλύτερη από την αίθουσα εκδηλώσεων του Δημαρχείου.

Πολλοί, βέβαια, ήταν και εκείνοι που ήρθαν να απολαύσουν τους τρεις χαϊδαριώτες επαγγελματίες ηθοποιούς, Σταμάτη Τζελέπη, Γιώργο Μελισσάρη και Αθηνά Δόμβρου, που μετά από πολύχρονη καριέρα στο χώρο της υποκριτικής ο καθένας τους, πρωταγωνίστησαν σε μία παράσταση, της οποίας η πρεμιέρα έγινε στη δική τους πόλη.

Επίκαιρος όσο ποτέ!

Το έργο "βγάζει" μια πικρή αλήθεια και είναι προσαρμοσμένο στη σημερινή "στυφή" ελληνική πραγματικότητα. Ο ταλαίπωρος καμπούρης έχει σε βάρος του 82 εντάλματα και απειλείται με σύλληψη. Ο Πασάς διαμηνύει στον Χατζηαβάτη να ζητήσει από τον Καραγκιόζη να πάει στο Σαράι, προκειμένου να ρυθμιστεί η υπόθεσή του και να αποφύγει τη φυλακή. Όμως, ο Καραγκιόζης είναι ανένδοτος και σκέπτεται κάτι καλύτερο. Σκηνοθετεί το... θάνατό του, για να σβήσει τα χρέη. Μέσα από αυτήν την πράξη, αντιλαμβάνεται ποιοι είναι οι φίλοι του και ποιοι οι εχθροί του. Η συνέχεια επί της σκηνής...

Η διανομή των ρόλων: Τάκης Βαμβακίδης (Καραγκιόζης), Σταμάτης Τζελέπης (Μπαρμπαγιώργος), Γιώργος Μελισσάρης (Χατζηαβάτης), Αθηνά Δόμβρου (Αγλαΐα), Φανή Αδαμίδου (Κολλητήρι). Στη συντροφιά και ο καραγκιοζοπαίχτης Πάνος Καπετανίδης, που έγραψε τα κείμενα και έκανε και τη μουσική επιμέλεια, ενώ η σκηνοθεσία είναι του Γιάννη Μποσαντζόγλου.

Στο τέλος της παράστασης, μετά από θερμό και παρατεταμένο χειροκρότημα, ο Καραγκιόζης (Τάκης Βαμβακίδης) μοίρασε σε όλα τα παιδιά χάρτινες φιγούρες με την "αφεντομουτσούναρα" του, για να αγαπήσουν το Θέατρο Σκιών και την ελληνική παράδοση.

Απόσπασμα από το ρεπορτάζ του Γιώργου Παπαπαναγιώτου, στην ιστοσελίδα «Χαϊδάρισημερα» http://xaidarisimera.blogspot.gr/2015/04/blog-post_31.html

Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ ΥΠΕΡΗΡΩΑΣ

ή Ο Καραγκιόζης στην ένατη τέχνη και μία πρόταση για κόμικς με τον Καραγκιόζη

Ακούσατε, ακούσατε! Ο γνωστός μας κατεργάρης, τελικά, είναι παντού. Δεν τον χωράει ο μπερντές του και εξορμεί προς όλες τις κατευθύνσεις. Γίνεται βιβλία, ταινίες, τραγούδια, πανεπιστημιακό μάθημα, μπαίνει σε ζωγραφικές, σε κόμικς και πτυχιακές.

Με τα δύο τελευταία, είχα την εξαιρετική τύχη να ασχοληθώ τους τελευταίους μήνες της φοίτησής μου, στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Θέλησα να εκπονήσω μία εργασία σχετική με το Θέατρο Σκιών και χάρη στην έμπνευση του καθηγητή μου, Ιωσήφ Βιβιλάκη, ο οποίος γνώριζε ότι είμαι δημιουργός κόμικς, προέκυψε μία πολύ πρωτότυπη έρευνα και κυρίως ένα νέο καλλιτεχνικό προϊόν. Και αυτό, διότι η εργασία απαρτίζεται από δύο διαφορετικά σκέλη: α) καταγραφή και μελέτη των κόμικς με τον Καραγκιόζη που έχουν κυκλοφορήσει και β) δημιουργία ενός δικού μου κόμικ με τον Καραγκιόζη.

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος της, εντόπισα όλους κι όλους τέσσερις τίτλους σχετικούς με τον Καραγκιόζη:

- Εικονογραφημένος Καραγκιόζης, Ευγένιος Σπαθάρης, Εκδόσεις Λιναρδάτου, 1963, τεύχη 13.
- Ο Καραγκιόζης, Βασίλης Χατζηβασιλείου-Ντόρα Τσαρουχά, Πατάκης, 1993, τεύχη 3.
- Η Οδύσσεια του Οδυσσέα σε κόμικς με σύντροφο τον Καραγκιόζη, Παναγιώτης Γκιόκας, Δάρδανος, 1999, τεύχη 4.
- Ο Καραγκιόζης και τα Σπρέντς, Νίκος Ζώης-Αλέξανδρος Καραγιαννόπουλος, ΖΝ Λεωπαλαίοντες, 2008, τεύχος 1.

Εντόπισα τα κόμικς, δυσεύρετα όλα, τα διάβασα, τα μελέτησα, τα κατέγραψα. Ξεκίνησα από τα στοιχεία του κάθε εντύπου, συνέχισα με μια περίληψη της υπόθεσης του κάθε τεύχους, σχολίασα την πλοκή, το σχέδιο, την αφήγηση, την γλώσσα και το ύφος του κάθε κόμικ, σε σχέση με το γνωστό ήρωα του μπερντέ, κατά πόσο τον αποδίδει πιστά ή παρεκκλίνει από τον «κανόνα», για να καταλήξω στο κατά πόσο το πάντρεμα Καραγκιόζη και κόμικς ήταν, στην κάθε περίπτωση, επιτυχημένο ή όχι.

Δεν θα ήθελα να μιλήσω εδώ για κάθε ένα από αυτά τα κόμικς χωριστά, νομίζω ότι τους αξίζει ξεχωριστή παρουσίαση, την οποία δεσμεύομαι να κάνω στο άμεσο μέλλον. Θέλω μόνο να μοιραστώ το συμπέρασμα, το οποίο προέκυψε.

Η τέχνη των κόμικς στην Ελλάδα ακολούθησε μια σπασμωδική και δύσβατη πορεία, με το βλέμμα πάντα στραμμένο στο εξωτερικό. Τα εικονογραφημένα έντυπα από νωρίς κυνηγήθηκαν, δαιμονοποιήθηκαν, περιθωριοποιήθηκαν, στιγματίστηκαν ως χαμηλής ποιότητας και παιδικά αναγνώσματα (πόσο παρόμοια με το Θέατρο Σκιών!). Τη δεκαετία του '50, εκδίδονται στην Ελλάδα τα Κλασσικά Εικονογραφημένα, στα οποία σύντομα προστίθενται και τεύχη ελληνικής παραγωγής, όπου διασκευάζονται ιστορίες από τη μυθολογία και την αρχαιότητα, το βυζάντιο, την Επανάσταση του 1821 και κάποια λογοτεχνικά έργα. Παρότι η θεματολογία τους είναι εθνοπατριωτική, ο Καραγκιόζης δεν βρίσκει θέση ανάμεσά τους. Η προσπάθεια δεν έχει αντίκτυπο σε άλλους δημιουργούς ή συνεχιστές, οπότε σβήνει, και μαζί της και η παραγωγή κόμικς.

Ουσιαστική παραγωγή κόμικς στην Ελλάδα έχουμε μεταπολιτευτικά, από τη δεκαετία του '80, όταν το περιοδικό Βαβέλ εισάγει γαλλοβελγικά και ιταλικά κόμικς πολιτικοκοινωνικού περιεχομένου, μεταλαμπαδευτές των ιδεών του Μάη του 1968, που προφανώς απευθύνονται σε ενηλίκους. Από αυτά τα κόμικς, γαλουχείται μία νέα γενιά καλλιτεχνών Ελλήνων σκιτσογράφων, οι οποίοι βρίσκουν βήμα έκφρασης στο ίδιο περιοδικό, με κόμικς παρόμοιας θεματολογίας.

Παράλληλα, η εγχώρια αγορά κατακλύζεται από μεταφρασμένα κόμικς, Ντίσνεϋ και υπερηρωικά, στη δεκαετία του 1990, μέσω της τηλεόρασης, έχουμε την μεγάλη επέλαση των anime (ιαπωνικών κινουμένων σχεδίων) και αργότερα το ίντερνετ, το οποίο μας φέρνει σε επικοινωνία με κάθε σχεδιαστικό και αφηγηματικό στυλ, παγκοσμίως, επομένως προκύπτει ένα κύμα δημιουργών που τείνουν να ή και αναπαράγουν όλα αυτά τα πρότυπα, ή βασίζονται σε αυτά.

Λογικό είναι ο Καραγκιόζης, μέσα σε αυτό το πολύχρωμο και φανταχτερό πανηγύρι ή στην εικονοκλαστική underground διαμαρτυρία, ένας ήρωας της λαϊκής τέχνης, λιτός, ασκητικός, από μια άλλη εποχή, που αναδίδει μάλλον φολκλόρ, τόσο ξένη με εμάς, να ξεχαστεί, να μην αναζητηθεί, να μην βρει θέση, εντέλει, σε αυτό το μέσο.

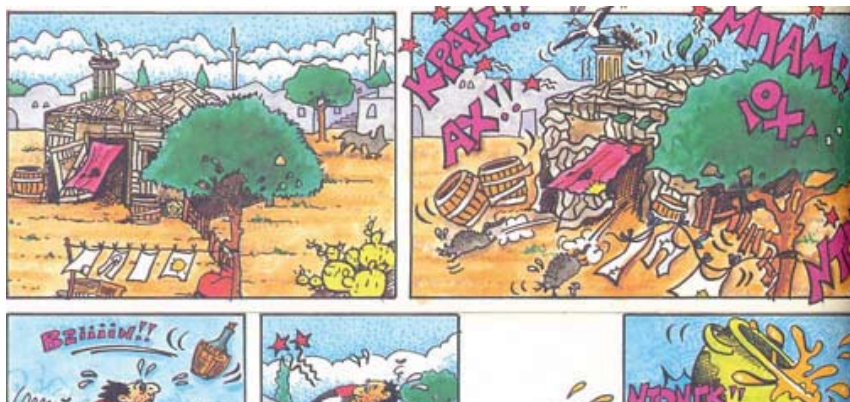
Οι τέσσερις αυτοί τίτλοι που έχουν κυκλοφορήσει, οφείλονται σε μεμονωμένες προσπάθειες και στην αγάπη, μάλλον, των δημιουργών να χρησιμοποιήσουν έναν προσφιλή τους ήρωα, παρά σε κάποια τάση. Άλλωστε, οι προσπάθειες αυτές είναι τόσο απομακρυσμένες χρονικά και διαφοροποιούνται τόσο πολύ στυλιστικά, ώστε δεν υπάρχει καμία ένδειξη αλληλεπίδρασης και επηρεασμού μεταξύ τους.

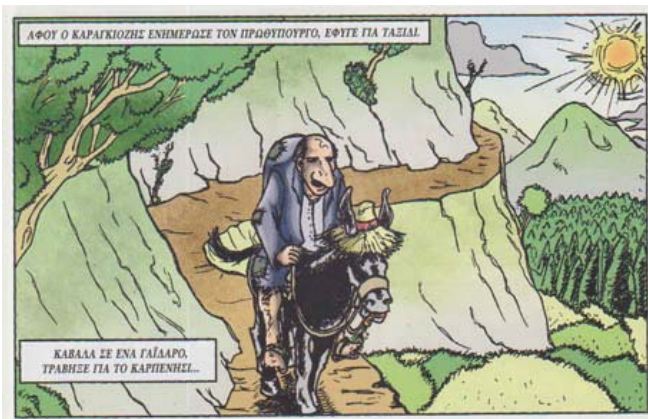
Το πιο υπέροχο με αυτούς τους τέσσερις τίτλους, είναι ότι ο κάθε δημιουργός χρησιμοποιεί τον ήρωα με μία διαφορετική ιδιότητά του, για να διηγηθεί την ιστορία του.

Ο Ευγένιος Σπαθάρης χρησιμοποιεί το κόμικ, ως ένα ακόμη μέσο, για να παρουσιάσει, για να παίξει με τον ήρωά του. Γιατί, ουσιαστικά, αυτό κάνει. Ξαναπαίζει στο χαρτί ιστορίες από το γνωστό ρεπερτόριο, με το δικό του προσωπικό στυλ, χρησιμοποιώντας τις φιγούρες του, τα καλαμπούρια του, μαγευοντάς μας με την αφηγηματική του ευφυΐα.

Ο Βασίλης Χατζηβασιλείου δημιουργεί νέες ιστορίες για τον Καραγκιόζη και την παρέα του, ακολουθώντας παρόμοια δομή με αυτές του ρεπερτορίου, παρόμοιο ύφος αφήγησης και χιούμορ, κάνοντας συνάμα και αποκλίσεις από αυτά. Χειρίζεται

δηλαδή τον Καραγκιόζη με την ιδιότητα ενός καραγκιοζοπαίχτη, σε διαφορετικό όμως μέσο.

Ο Παναγιώτης Γκιόκας εκμεταλλεύεται την ιδιότητα του Καραγκιόζη να ταξιδεύει μέσα σε έργα της παγκόσμιας λογοτεχνίας και να γίνεται οργανικά μέρος τους, και τον θέτει σύντροφο του Οδυσσέα στις πολυετείς περιπλανήσεις του. Ο Καραγκιόζης, όπως και σε παρόμοιες μεταφορές τέτοιου τύπου έργων στον μπερντέ, ελαφρύνει την ατμόσφαιρα, με τα καλαμπούρια του και τα θυμόσοφα σχόλιά του.

Ο Νίκος Ζώης χρησιμοποιεί την πολιτική

διάσταση του Καραγκιόζη και τον τοποθετεί στην Ελλάδα της κρίσης, στην θέση του κάθε ταλαίπωρου Έλληνα, που αφαιμάζεται από τους κυβερνώντες, βάζοντάς τον να κάνει κριτική αλλά και να προτείνει λύσεις.

Το αποτέλεσμα είναι, σε κάθε περίπτωση, επάξιο του Καραγκιόζη, χαρακτηρίζεται από σεβασμό στο χαρακτήρα του και τον εκπροσωπεί τέλεια, εκτός από κάποιες αδυναμίες, που παρατηρούνται στον τελευταίο τίτλο, που παρουσιάστηκε.

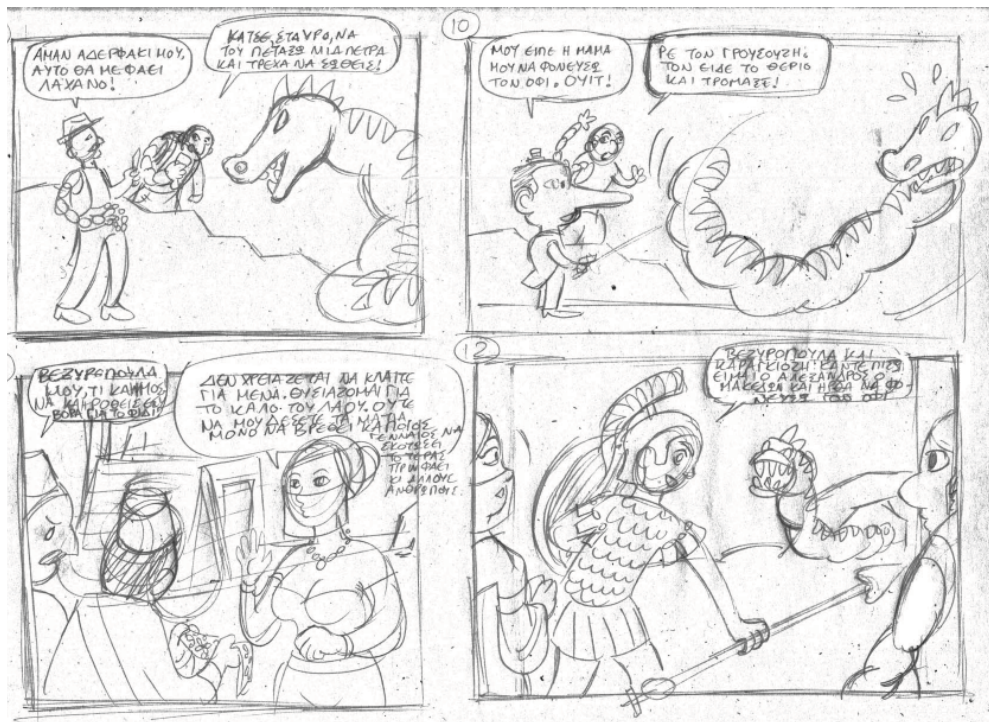
Και κάπου εδώ, έρχεται και η δική μου σειρά...

Ποια είναι η δική μου τοποθέτηση, ως δημιουργού κόμικς με τον Καραγκιόζη;

Ακόμη και εγώ, με τον τρόπο μου, διαφοροποιήθηκα από τις προηγούμενες δουλειές. Έλαβα ένα έργο του ρεπερτορίου, έτσι όπως έχει συγγραφεί από το συγκεκριμένο καραγκιοζοπαίχτη και κλήθηκα να το διασκευάσω, σε μορφή κόμικς.

Αποφάσισα, όμως, να δανειστώ την πλοκή και κάποια στοιχεία, να προσθαφαιρέσω σκηνές και να το διανθίσω με τα δικά μου καλαμπούρια, έτσι όπως τα έχω αφομοιώσει από την παρακολούθηση παραστάσεων του Θεάτρου Σκιών, αλλά και από τη θητεία μου στα κόμικς. Και κάπως έτσι, έγινα και εγώ από χάρτου καραγκιοζοπαίχτης...

Αρχικά, ξεκίνησα διαβάζοντας, ξανά και ξανά, το αρχικό κείμενο, κρατώντας σημειώσεις, ξεχωρίζοντας τις βασικές σκηνές, απομονώνοντας τις λέξεις κλειδιά. Χώρισα το έργο σε είκοσι βασικές ενότητες, τις οποίες περιέγραψα σε μία με δύο το πολύ προτάσεις, και έφτιαξα από ένα πρόχειρο καρέ για την καθεμία. Αυτό ήταν και ένα πρωτόλειο storyboard (σαν κόμικ φτιαγμένο από πολύ πρόχειρα σκίτσα, ένα προσχέδιο της ιστορίας) αποτελούμενο από τα key frames. Έπειτα, ξαναδιάβασα το κείμενο και ανέπτυξα περισσότερο την ιστορία, προσθέτοντας άλλα 36 καρέ, σύνολο, δηλαδή, 56.

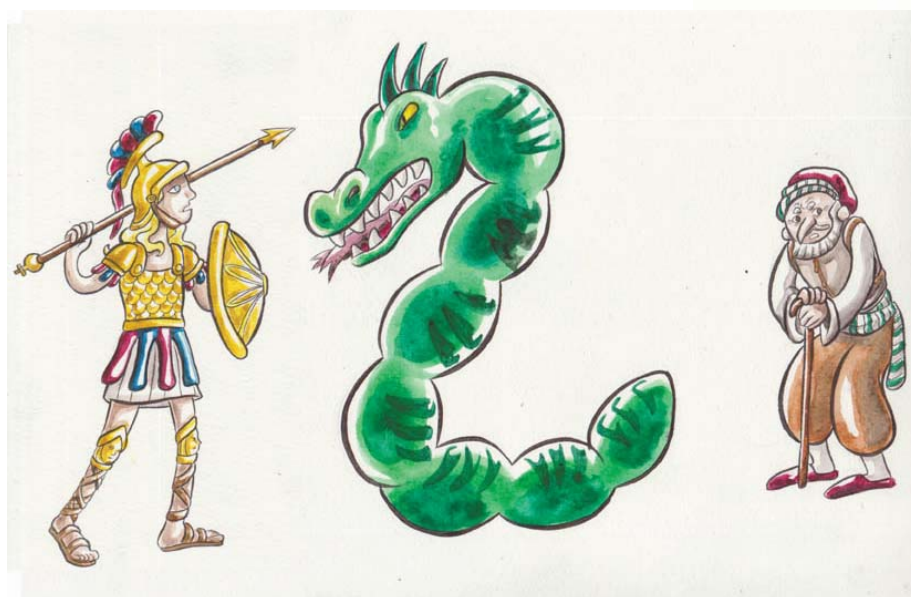

Εφόσον, πλέον, είχα φτιάξει το σκελετό της ιστορίας μου, ήταν η ώρα να διατάξω τα καρέ, σε σελίδες. Δημιούργησα thumbnails (πρόχειρα σκίτσα, αναλόγου με την ονομασία τους μεγέθους) για να καθορίσω τα layouts, το μέγεθος και τη θέση του κάθε καρέ στη σελίδα, ανάλογα με τη βαρύτητά του, το σχήμα των καρέ κλπ..

Βέβαια, δεν είχα ακόμη καθορίσει πώς θα είναι οι χαρακτήρες μου, σχεδιαστικά. Τα σχέδια, που είχα φτιάξει, έως τότε, ήταν υπερβολικά πρόχειρα. Αφού προβληματίστηκα λίγο, αποφάσισα να τους σχεδιάσω αρχικά με τη μορφή φιγούρων σκιών, σαν να τις έφτιαχνα για τον μπερντέ, για να πάρουν ένα αρχικό σχήμα στη σκέψη μου και ύστερα, να τους μετατρέψω στις τελικές φιγούρες, στο σχεδιαστικό μου ύφος, που θα χρησιμοποιούσα. Η σκέψη αυτή αποδείχτηκε σωτήρια και όταν ολοκλήρωσα τα σχέδια των χαρακτήρων και των φόντων, διςδιάστατα και τριςδιάστατα, τα σκάναρα στον υπολογιστή, για να χρωματίσω τα δείγματα, ψηφιακά.

Μολονότι είχα ήδη επιλέξει το τελικό κόμικ να είναι χρωματισμένο στο χέρι με ακουαρέλα, ήθελα να έχω την ευχέρεια να αλλάζω, άμεσα και περισσότερο άκοπα, χρώματα, ώστε να καταλήξω στην τελική μου επιλογή.

Όταν τελείωσε και αυτό, ξανασχεδιάσα τους ήρωες και τα φόντα και τους χρωμάτισα με τα υλικά, που επρόκειτο να χρησιμοποιήσω και στο τελικό προϊόν. Αυτά τα σκίτσα χρησιμοποιήθηκαν

και ως model sheet (αναφορικά σχέδια) κατά την τελική διαδικασία, της οποίας το ξεκίνημα είχε, αισίως, φτάσει.

Ζώστηκα με χάρακες, μολύβια, πινέλα και τα λοιπά εργαλεία και υλικά, σχεδιάσα τις 15 σελίδες μου, αρχικά με μολύβι, ώστε να μπορώ να ελέγχω το σχέδιο και να κάνω διορθώσεις, έπειτα τις

μελάνωσα, για να υπάρχει ένα καθαρό τελικό σχέδιο, πάνω στο οποίο χρωμάτισα με χρώματα ακουαρέλας.

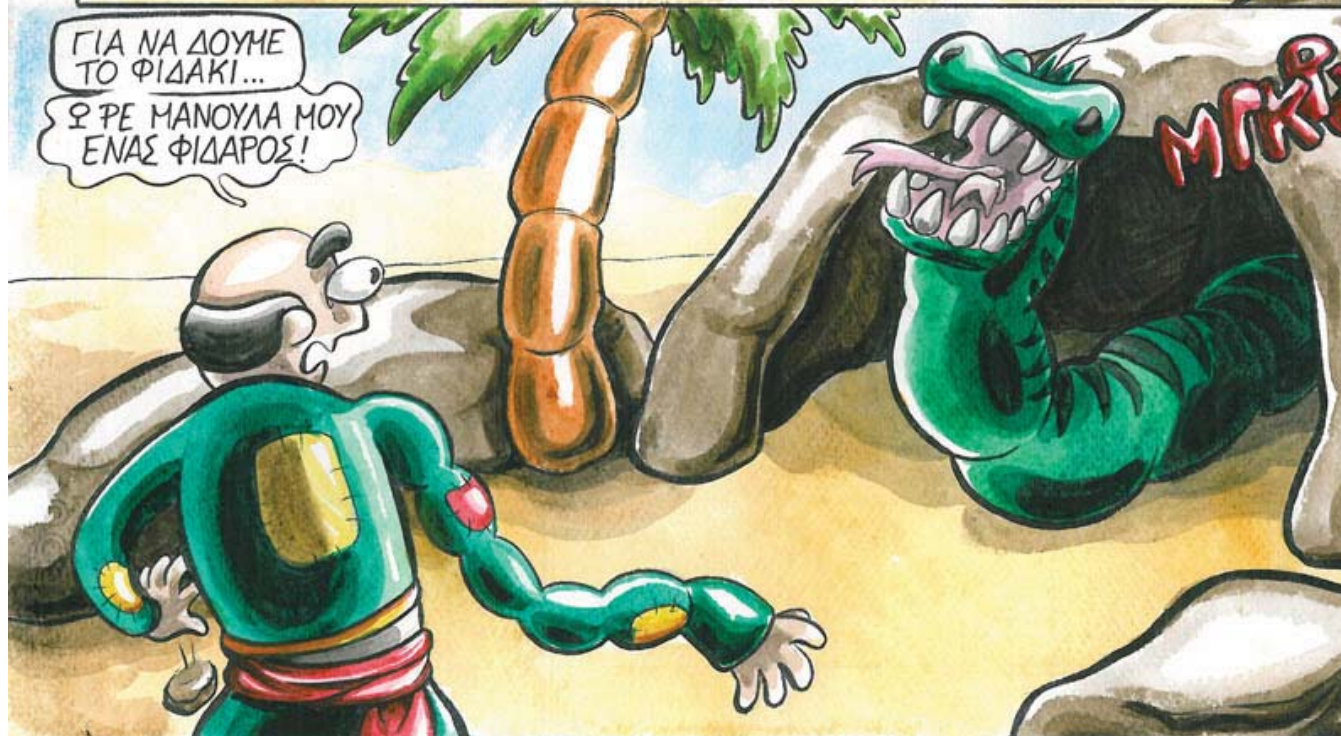
Στυλιστικά, επέλεξα να μην περιοριστώ από το ύφος του Θεάτρου Σκιών, παρότι με μαγνητίζει και το αγαπώ πολύ. Άλλωστε, το να χρησιμοποιήσω δισδιάστατες, ακίνητες φιγούρες και στατικά φόντα σε κόμικς, είναι μία πρόκληση, για την οποία δεν αισθάνομαι έτοιμη. Έτσι, έπαιξα με τις οπτικές γωνίες λήψης και εκμεταλλεύτηκα κινήσεις και σκηνές οι οποίες είναι δύσκολο ή και αδύνατο να παρουσιαστούν στον μπερντέ. Βέβαια, δεν μπορούσα να μην διατηρήσω βασικά χαρακτηριστικά των

προσώπων και των τοπίων, παρότι μεταφερμένα στο δικό μου στυλ. Επίσης, δεν μπόρεσα να αντισταθώ στο να διατηρήσω το μακρύ χέρι του Καραγκιόζη και το φίδι αρθρωτά, τη σύμβαση, που θέλει την παράγκα αριστερά και τη σπηλιά του φιδιού δεξιά, αλλά και την απουσία ακαδημαϊκής προοπτικής των φόντων.

Τολμώ να πω ότι ήταν μια πάρα πολύ ενδιαφέρουσα εμπειρία, τόσο η μελέτη των κόμικς, αλλά ακόμα περισσότερο η δημιουργία ενός κόμικς, η τριβή με τον Καραγκιόζη δημιουργικά, καλλιτεχνικά, μια διαδικασία από την οποία αποκόμισα πολλές γνώσεις και μια διαφορετική από τα συνηθισμένα μου δημιουργική εμπειρία, η οποία εύχομαι να αποτελέσει μια νέα ρίζα που θα μπολιάσει τη μετέπειτα καλλιτεχνική μου πορεία.

Ελένη Βλαστάρη
κατά κόσμο ΛΕΝΑ Comics
Θεατρολόγος- Δημιουργός Κόμικς
Από το <https://theatroskiwn.wordpress.com/>

ΤΟ

Ασθενεί